

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Γνωρίζοντας τον Κεραμεικό της Αθήνας

Μια ολόκληρη αρχαία συνοικία αποκαλύπτεται στον ειρυπέτερο χώρο του Κεραμεικού. Νέα στοιχεία για την καθημερινή ζωή των αρχαίων Ελλήνων έρχονται στο φως. Οικίες, εργαστήρια, δρόμοι, τάφοι πρόκειται να διαπιμήθουν και να αναδεχθούν σε συνδιασμό με δύο νέα κτίρια. Τημήσα των τελευταίων θα λειτουργήσουν ως μικρά επιτόπια μουσεία, στεγαζόντας τα ευρήματα, μεταξύ των οποίων έχουνται ένας τύμβος της αρχαϊκής περιόδου, τάφοι και πυρές που χρονολογούνται από τον 5ο έως τον 2ο αιώνα π.Χ., αλλά και τάφοι του δου και του αιώνα μ.Χ.

Εντυπωσιακά τα ευρήματα της Μπρεζίζας

Στην Μπρεζίζα του Μαραθώνα πολλά και εξαιρετικού ενδιαφέροντος ευρήματα έχουν έρθει στο φως. Δύο γεράκια από μάρμαρο, τα οποία φέρουν το στέμμα της Αντα και Κάτω Αιγύπτου και βρέθηκαν σε δωμάτιο του Ιερού της Ισιδώρας (2ος αι. μ.Χ.), παραπέμποντας σαφέστατα στο γιο της Ισιδώρας και του Οσιρίδως. Ο Όρος, λοιπόν, προστέθη στα εντυπωσιακά ευρήματα ενώ σημαντικού Ιερού: ανάμεσα αυτών αξέχαστα στην αρχαιότητα μουσείου ενέπνεια ακέραια και ιστορικής θεωτήτας, πιθανώς του Οστριόδος, μια μαρμάρινη σφίγγη και πλήθος λυχναριών.

Ανασκαφές στην Παλλήνη

Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα ευρήματα της περιοχής της Παλλήνης, καθώς αποκαλύπτονται σταδιακά χάρη στη δημόσια έργα. Ο εντοπισμός του Ιερού της Παλλήνης Αθηνᾶς έδωσε και τη θέση της σύγκρουσης του Πειστράτου με τους αντιπάλους της τυραννίδας (546/5 π.Χ.). Επίσης, έρθει στο φως μεγάλο πρωτοβιβλιανό κτίριο, ενώ εντοπίστηκε και η «παραλλήλη» με τη λευκόφρο Μεσογείων – αρχαία οδός που συνέδεε την Αθήνα με τα Μεσογεία. Βρέθηκαν ακόμη πολλά ταφικά συνόλα και μεμονωμένες ταφές, καθώς και ναός και Ιερό στη Μερέντα.

Ρωμαϊκές άμαξες στη Θράκη

Οι πέντε ρωμαϊκές άμαξες των αρχών του 2ου αιώνα μ.Χ. και άλλα σημαντικά ευρήματα από την ανασκαφή του ταφικού τύμβου της Μικρής Δούρινης της Δήμου Κυπρίου Έβρου, τα οποία προσέτισαν πολλά πάλι νέα στοιχεία στη μακράων ιστορία της Θράκης, παρουσιάστηκαν για πρώτη φορά στην Αθήνα στο πλαίσιο εκδηλώσεων στην Παλαιά Βουλή. Ομηλήτρες ήταν ο επίτιμος Εφόρος αρχαιοτήτων της ΙΘ΄ ΕΠΙΚΑ Διαμαντή Τειαντάφωλας και η αρχαιολόγος Δόμινα Τερζοπούλου. Τονιστήκει στη πρόκειται για μοναδικά ευρήματα στον ελλαδικό χώρο, ενώ εικάζεται ότι οι άμαξες ήταν τα νεκροφόρες. Εποικονομήθηκαν και η μακραίων παρόδοση της καροποΐας στη Θράκη, η οποία επιβεβαιώνει και τη μακραίων παρόδοση της δεκαετίας του '60, σταν το τρακτέρ εισέβαλε στις γεωγραφικές περιορίες της χώρας.

Αργυρώ Μαραζούημη

Περοών... ευρήματα

Πεντήντα μέτρα πάνω από την ακτή του Αθώ ανασύρθηκαν από το βυθό ένας μαρμόφρας και μια λόγχη δόρατος, που πιθανότατα προέρχονται από το στόλο των Περοών ως ναυάγησε το 492 π.Χ. στην περιοχή.

Αρχαία αποθήκη

Στη Γερμανία, στην πόλη Γκαρζβάλερ, βρέθηκε και χρονολογήθηκε η ηλικίας 17 εκατομμυρίων ετών κρυψώνα τροφίμων, όπου εντοπίστηκαν απολιθωμένα καρύδια.

Καλλυντική κρέμα σε ρωμαϊκό ναό

Στον αρχαιοτελικό αγωγό ρωμαϊκού ναού που ανασκάφηκε στο κεντρικό Λαονίδιο βρέθηκε δοχείο με καλλυντική κρέμα. Συμφωνα με

τους ανασκαφείς, τα δακτυλικά αποτυπώματα που φέρει το πώμα της αντικού πιθανότατα στη γυναίκα που τη χρησιμοποιούσε περίπου 2.000 χρόνια πριν.

Χρήση εκχυλίσματος κέδρου στις αιγυπτιακές μούμιες

Στο συμπέρασμα ότι οι αρχαίοι Αιγύπτιοι χρησιμοποιούσαν εκχύλισμα κέδρου για την ταρίχευση των νεκρών τους οδήγησαν οι έρευνες γερμανικής ερευνητικής ομάδας. Η δημοσίευση των πορισμάτων της σχετικής μελέτης στο *Nature* σίγουρα θα προκάλεσε έκπληξη, ίδιατερα στους αιγυπτιολόγους, καθώς πίστευαν στη χρήση για το σκοπό αυτού εκχυλίσματος αρκευθύ.

Τρυπανισμός

Κρανίο του 250 π.Χ. που βρέθηκε στη Χίο και φέρει οπή, προφανώς από κρανιόπτυνα, πιστοποιεί – σύμφωνα και με την εφημερίδα *Times* – ότι οι Ελλήνες γιατροί του 3ου αιώνα π.Χ. πραγματοποιούσαν ιδιαίτερα διάθετες επεμβάσεις στο ανθρώπινο κρανίο, οι οποίες είχαν μάλιστα επιτυχή έκβαση, αν κρίνει κανείς από την επούλωση του τραυματού:

Το μυστήριο του Ομφαλού των Δελφών

Εκπομπόμερο μητρώες μετρήσεις με λέπτες χρονοποιημένη για την τριάδαςτην αποτύπωση της κολόνας με τα φύλλα ακάνθη, που επισφέρεται από τρεις νεαρές γυναικείες μορφές (χορεύτριες, καρύδιτες ή χάρτες) και φυλάσσεται στο Μουσείο των Δελφών, έτσι ώστε, με τη χρήση στη συνέχεια τριώδαστης εικονικής αναπαράστασης, να καταστεί ήταν δυνατή η άντανος μιστροπόλεως. Στην επιβραβείωση, δηλαδή, είναι δύναται οι μορφές αυτές, που έχουν υποτεθέσει ότι κρατούσαν τα πόδια ενός χαρέμη στημέρα χάλκινο τρίποδο, υπόβασταν και τον περιφέριο μαρμάρινο Ομφαλό των Δελφών, βάρους ενός τόνου.

Η Αφροδίτη της Μήλου και η χαμένη επιγραφή

Η απόκρυψη της χρονολόγησης του περιφέριου αγάλματος της Αφροδίτης της Μήλου στην ελληνιστική εποχή – καθώς των 190 αιώνα, που το Μουσείο του Λούβρου απεκτείνει το γιλόπι, ο θαυμασίος των Ευρωπαίων ήταν αμέριστος για τα έργα τέχνης της κλασικής εποχής και όχι τόσο της ελληνιστικής, όπως η θεά που θεωρούνταν περίοδος παρακμής – αποτελεί είνα από τα θέματα του βιβλίου του Γρεγκούρ Κέρτος *The Story of the Venus de Milo* (εκδόσεις Alfred Knoph). Το τμήμα της βάσης του αγάλματος που έφερε επιγραφή συμφώνα με την οποία γλυπτήτης ήταν ο «Αλέανδρος Μιτρίδης Αντιόχειος» – όρο που χρονολογούνταν ασφαλώς στους ελληνιστικούς χρόνους, όποτε και ιδρύθηκε η πόλη της Αντιόχειας –, αποκαρύκευθηκε σωματρά κάποια στιγμή από τους υπευθύνους του Μουσείου του Λούβρου. Σήμερα, που η αλήθεια έγινε πια αποκαταστάθηκε, το συγκεκριμένο τμήμα της βάσης παραμένει χαμένο: το μόνο που έχει απομείνει πια από αυτό είναι το σχέδιο ενός φοιτητή με την επιμάχη επιγραφή.

Και ούμα...

Ο περιφέριμος χάρτης του Βίνλαντ, που απεικονίζει ορισμένες περιοχές της Εύρωπης, τις βορειοανατολικές ακτές του Καναδά, την Ιθανδρία και τη Γροιλανδία, σχεδιάσθηκε με πρόσβατη χημική έρευνα, που αντικείμενο είχε τα υλικά κατασκευής του (χαρτί και μελάνι)– πεντήνα χρόνια πριν από το πρώτο ταξίδι του Κολμπόμου στην Αμερική. Το κείμενο που συνοδεύει το χάρτη, γραμμένο σε μεσανατολικά λατινικά, δηγείται τα ταξίδια του «έλιφ Ερίκου», σκανδιναβών εξερευνητή που, συμφωνα με τους ιστορικούς, ανακάλυψε τη Βόρεια Αμερική περί το 1000 μ.Χ.

Ο «άθλος» του Κεφαλονίτη Μαρίνο Χαρμπούρη

Η μεταφορά ενός βράχου βάρους δύο τόνων από τη Φιλανδία στην Αγία Πετρούπολη, προκειμένου να αποτελέσει τη βάση αγάλματος του Μεγάλου Πέτρου, εκτελέστηκε επιτυχώς το 1765 από έναν Έλληνα: τον κεφαλονίτη τεχνίκο και σύμβουλο της Μεγάλης Αικατερίνης της Ρωσίας Μαρίνο Χαρμπούρη. Το εγχείρημα μάλιστα περι-

γράφηκε λεπτομερώς από τον ίδιο σε έκδοση του 1777 που κυκλοφόρησε στο Παρίσι. Με αφορμή τον εορτασμό, το 2003, των 300 χρόνων από την ιδρυση της Αγίας Πετρούπολης –οπότε το τεχνικό αυτό θάμα απόκτησε ιδιαίτερη ενδιαφέρον, συνθέντας μάλιστα την Ελλάδα με την άλλοτε ρωποκή πρωτεύουσα– η Επαρεία Μελέτης Ελληνικής Ιστορίας προχώρησε στην ανατύπωση του ντοκουμέντου, αποδίδοντας φόρο τιμής στον μεγάλο κεφαλονήτη τεχνικό.

Νέα για την αρχαιομετρία

Αγγίτοι ερευνητές του Πανεπιστημίου του Μητροπόλεως εφήύραν νέα μέθοδο χρονολόγησης κεραμικών σκευών, η οποία στηρίζεται στην ανάλυση καταλοίπων ζωικών λίπους που ενδεχομένως έχει εμποτίσει τα τοιχώματα των αγγείων στα οποία καποτε αποθηκευτήκε.

Ενάλια αρχαιοκαπηλία

Πρόκειται για ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα που κατά καιρούς το ελληνικό πάρκο έχει προσπάθησε να επιλύσει, προτείνοντας, για παραδείγμα, την απαγόρευση των καταδύσεων σε εναλίους αρχαιολογικούς χώρους. Η Εφορεία Εναλίου Αρχαιοποίησης, που συνεργάζεται και με το Εθνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών, επιπλέον καθημερινά είναι τιτάνιος έργο προς την κατεύθυνση της προστασίας του εναλίου αρχαιολογικού και πολιτισμικού μας πλούτου, προσπαθώντας να ολοκληρώνει τις έρευνές της σε σύνοψη χρονικά διαστήματα, αποδεικνύοντας έτσι όσο γίνεται περιστροφής υποθαλάσσιου χώρου, ιδιαίτερως σε τουριστικές περιοχές. Αρωγός της επίλογου θα στέκεται πάντα η πολειτεία, φροντίζοντας για την πήρηση των σχετικών νομικών κανονισμών.

Ανασκαφικό πάρκο στο Διασπρίλι

Η μοναδική ανασκαφή του νεολιθικού οικισμού στο Διασπρίλι της Καστριάς –όπου έχει βρεθεί ενεπίγραφη ξύλινη πινακίδα του 5260 π.Χ.– θα μετατραπεί σε ανασκαφικό πάρκο. Έτσι, οι επισκέπτες θα έχουν τη δυνατότητα να «παρακαλούνθων» την ανασκαφή στην εξέλιξη της και να περιβάλλουν το χώρο του οικισμού, η ιστορία του οποίου χωρίζεται σε τρεις συνολικές φάσες (λιμναϊκά, αμφιβάτικα, χερσαϊκά).

Η αναστήλωση του Διονυσιακού Θεάτρου

Χωρητικότητα 4.000 θέσεων περίπου θα αποκτήσει μετά την αναστήλωση του το θέατρου του Διονύσου – το οποίο μετατράπηκε σε λίθινο το 330 π.Χ. και χωρούσε κάποτε 17.000 θεατές.

70.000 τόροι

Το Δημόσιο Καπιτεργρούστασιο της οδού Λένορμαν 218, όπου θα στεγάσουν 70.000 τόροι τη βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων, θα είναι έτοιμο στα τέλη του 2004, ανοίγοντας τις πύλες του σε όλους τους ενδιαφερόμενους.

Τα προσφυγικά της λεωφόρου Αλεξάνδρας

«Να σε κάψω Γιάννη μ' να σ' αλείψω λάδι». Με τη λογική αυτή, από το συγκρότημα των οκτώ πολυκασέλασσων οι αρχιτεκτόνες Κίκινος Αλεξάρια και Δημήτριος Κυριακάς μεταξύ 1933 και 1936 για τους πρόσφυγες της Μικρασιατικής Καταστροφής, το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μηνύμων προτείνει να διατηρηθεί δείγμα δύο πολυκασέλασσων. Και όπως πάντα, μετά την καταστροφή θα αρχίσει ο θρήνος για το στήχασμα ένα σπουδαιό δείγμα της ελληνικής αρχιτεκτονικής που δημιουργήθηκε κατά το πρότυπο του Μηνύμων. Ιώσις να γίνει και προσπάθεια «συμπλήρωσης της χαμένης αρχιτεκτονικής ενότητας» (θυμιζθείτε το εργοστάσιο Φίδε, έργο του Ζενέτου). Δικαίος θρήνος για δικά μας λάθη που μπορούσαν να έχουν αποφυγεύσει!

Αλλαγές

Αλλάξει ο τρόπος δόμησης σε έξι νησιά του Αιγαίου (Άγιος Ευτρόπιος, Αμοργός, Ανάφη, Καστελλόριζο, Λέσβος, Μεγάση) σύμφωνα με νέα προεδρικά διατάγματα, που παρουσιάστηκαν στις 20 Ιανουαρίου 2004 ο υπουργός Αγιαίου Νίκος Σητουσώντης. Στόχος των τροπο-

ποιήσεων είναι να διασωθεί ο χαρακτήρας της τοπικής αρχιτεκτονικής, μέσω της διατήρησης των παλαιών κτισμάτων και της εναρμονισής των νέων με τα χαρακτηριστικά των παραδοσιακών οικισμών.

Επαναπατρισμός αρχαιοτήτων

Σύνολο στοιχίων αγγείων και δύο ειδωλίων της μυκηναϊκής εποχής (13ος αι. π.Χ.), καθώς και μια βυζαντίνη οινοχόη, όλα προϊόντα λαδαρασσαφής, προφανώς από τα Αθηναϊκά Κορινθία, κατασχέθηκαν σε σταθμό του Μονάχου και επαναπατρίστηκαν. Σύνομα θα εκτεθούν στην Αθήνα, πριν πάρουν τη θέση τους στο Αρχαιολογικό Μουσείο Κορινθίου.

Το Βυζαντινό Μουσείο στο euromuse.net

Την επόμενη συμμετοχή του στον δικτυακό τόπο των ευρωπαϊκών μουσείων euromuse.net ανακοίνωσε στις 8.12.2003 το Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο, και με αυτόν τον τρόπο εισήλθη στην ηλεκτρονική «οικογένεια» των περισσότερων από 100 μεγάλων και αξιόλογων ευρωπαϊκών μουσείων από 14 χώρες. Το euromuse.net συγκεντρώνει αναλυτικές πληροφορίες, που ανανεώνονται διαρκώς, για μεγάλες περιοδοφρίες για τα μουσεία που δημογραφούνται τις εκθέσεις αυτές και για τα μονίμια συλλογές τους. Επιπλέον, παρέχει μέσες συνδέσεως με τις ηλεκτρονικές σελίδες των ευρωπαϊκών μουσείων στο διαδίκτυο και διαθέτει μια ευχρηστή μηχανή αναζήτησης, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα εύρεσης στοιχείων για εκθέσεις από το 2001 μέχρι σήμερα.

A.M.

Ένας δικτυακός τόπος για τους επαγγελματίες των μουσείων και τις μουσειακές σπουδές

Ένας δικτυακός τόπος-εύχρηστο προγραμματικής και πρακτικής θεωρήσης μουσειολογικών ζητημάτων, για τους επαγγελματίες των μουσείων και τους ασχολούμενους με μουσειακές σπουδές, είναι αυτός του γαλλικού οργανισμού OCIM (Office de Coopération et d'Information Muséographiques). Ο δημόσιος αυτός Οργανισμός επιπλέον από το 1988 σημαντικό έργο στον τομέα των μουσείων, ερευνώντας τη μουσειακή πραγματικότητα γαλλόφωνων κυρίων χωρών. Πέρα από τον δικτυακό του τόπο (www.ocim.fr), ο Οργανισμός αυτός εκδίδει και δημιουργεί περιοδικό, και βασιστώντας του είναι η παροχή Βοήθειας σε μουσεία, πανεπιστήμια και επαγγελματίες των μουσείων. Ο δικτυακός τόπος του εκφράζει τη «γαλλική σχολή» μουσειολογίας – χωρίς ωστόσο να διαχωρίζει τη θέση της γαλλικής από την αγγλοσαξονική σχολή ή να αγνοεί τα επιτεύγματα της τελευταίας–, στρεφόμενος κυρίως προς τα μουσεία θετικής κατεύθυνσης. Η πρόσβαση είναι ελεύθερη, παρότι διατίθενται σε τελευταίες για λόγους γλωσσών. Σε όλη τη σελίδα μπορούμενος περιλαμβάνει αρχικά τα περιεχόμενα του πρέσβυτος τεύχους που περιοδικό του είναι και νέο σχετικά με τη χώρα των μουσείων, με τη μορφή τίτλων ειδήσεων. Τα παραπάνω παρουσιάζονται αναλυτικά στη δεξιά πλευρά της αρχικής σελίδας, σε έναν κατάλογο θεμάτων: α) η δράση και οι στόχοι του οργανισμού, β) η θεματικά ντοκιμάντα που διατίθενται για τη συντήρηση, το δικτυο μουσειολογικής συνεργασίας με άλλες χώρες, τις τρέχουσες εκθέσεις στη Γαλλία, γ) το δικτυο μουσείων φυσικής ιστορίας, επιστημονικού και τεχνολογικού πολιτισμού της Γαλλίας. Σημαντική είναι η δυνατότητα πρόσβασης σε έναν κορμό βιβλιογραφίας, με εκδόσεις ειδικευμένες στη μουσειολογία και τη μουσειογραφία. Μια μηχανή αναζήτησης επιπλέον πρέπει να έρευνε στο άλλο, με σκοπό το δανεισμό μεταχρυστωμάτων, αλλά και πράσινης επιμόρφωσης, θηριεδίες, και άλλες παρόμοιες εκδηλώσεις που οργανώνει ο OCIM. Διατίθενται, επίσης, πληροφορίες για προσφόρα και ζητήση εργασιών και πρακτικής άσκησης στον τομέα των μουσείων, και προτείνονται συνδέσεις με σχετικούς δικτυακούς τόπους – για παραδείγματος, του Υπουργείου Πολιτισμού της Γαλλίας, της Ενώσεως Εθνών Μουσείων της Γαλλίας, της Γαλλικής Ακαδημίας, της διευθύνσης της αρχαιολογίας της Γαλλίας, κ.τ.λ. Επομένως, προσφέρεται πρόσβαση σε δικτυακό διδύμο με βασικές πληροφορίες για τη δημοιουργία ή την επανέκθεση ενός μουσείου, ενώ προτείνονται και καποτες νέες εκδόσεις μουσειακού περιεχομένου.

Σπυριδούλα Πυρπόλη

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ακρόπολις, Τα άνθη της πέτρας

Πρόκειται για τον τίτλο χρήσιμου αλλά, δυστυχώς, περιορισμένης έκδοσης cd-rom, που αποτελεί πηγή γνώσης για το μνημειακό σύνολο της Ακρόπολης της Αθήνας. Τα «Άνθη της Πέτρας» -η δημοκρατία, η φιλοσοφία, η τέχνη, η επιστήμη, η πολιτική, η ιστορία και ο πολιτισμός του ανθρώπου- εκπροσωπούνται θαυμάσια στα εκθέματα του Μουσείου της Ακρόπολης και στα μνημεῖα του ιερού Βράχου, τα οποία παρουσιάζονται εδώ με τρόπο συνοπτικό αλλά εύγλωττο.

Μουσείο Μυκηνών

Από τον Αύγουστο του 2003 λειτουργεί το πολυαναμενόμενο Μουσείο Μυκηνών, κτισμένο στις βάριες μπάρεις της ομώνυμης ακρόπολης. Στις αιώνωνέδη του φιλοξενούνται θαυμάσια έργα ενός από τους σημαντικότερους και εντυπωσιακότερους πολιτισμούς της ελληνικής προϊστορίας. Η έκθεση -χωρισμένη σε θεματικές ενότητες- έχει στήθει με βάση τις συγχρονες μουσειολογικές αντιλήψεις.

Αρχαιολογικό Μουσείο Οδησσού

Με χρονιά του Ιδρύματος Λεβέντη και υπό την εποπτεία του Βάσου Καραγιώργη εκτελούνταν τα τέσσερα τελεταιά χρόνια οι εργασίες ανακαίνισης της Αρχαιολογικού Μουσείου Οδησσού. Η ολοκλήρωση τους –που συνοδεύεται από μια συγκινητική τελετή εγκαίνιων στο τέλος του 2003– σηματοδοτεί την έναρξη μιας νέας περιόδου προβολής και έρευνας του ελληνικού πολιτισμού πέρα από το Αγαίο.

Ίδρυμα Λοβέρδου

Το Ίδρυμα Σύντομο Λοβέρδου εγκαίνιασε την αίθουσα Διονυσίου Λοβέρδου, που στεγάζει τη συλλογή πενήντα θαυμάσιων μεταβυζαντινών εικόνων. Χάρη στη φροντίδα της ικονογένειας των δύο αδελφών, οι συλλογές τους (βιβλιοθήκη του πρώτου, έργα τέχνης του δευτέρου) είναι προστατευόμενες στους φιλοτεχνών και τους μελετητές.

Δημοτική Πινακοθήκη Λάρισας

Η νέα εκπληκτική Δημοτική Πινακοθήκη της Λάρισας άνοιξε τις πύλες της. Ξάρι στη συρρεά της συλλογής του γιατρού Κατσίρα, που αριθμεί περι τα 800 έκθεμα, το κοντό μπορεί να χαρέψει θαυμάσια έργα ελληνικής ψαρευραφής του 19ου και του 20ου αιώνα. Εκτίναγμα, επίσης, περιλαμβάνει το Σλήνην από το ίλιο Μέλαρον, που αγοράστηκαν το 1955 από τον πατέρα του γιατρού. Το καλοκαίρι θα κυκλοφορείται ο κατάλογος της Πινακοθήκης, πλήρως κοινωνογραφήμενος, σε επόμενη φάση, εξάλου, όταν οικοδομηθεί κτίριο για να στεγάσει τη βιβλιοθήκη Κατάγρα, που αριθμεί περί τους 5.670 τόμους (1.170 βιβλία τέχνης).

Βερενίκης Εγ-κόμη-ον

Έτσι τιτλοφορεύονται τα ενδιδάφερον αυτό στο Ανάρειο Γεωργιάτα, βασισμένο στο βιβλίο του Γιώργου Γραμματικάτη «Η κόμη της Βερενίκης» και ανεκριμένο στο συγγραφέα. Η μουσική κινείται στους αισθητικούς χώρους του μεταμόντερου, ενώ αξιοσημείωση είναι και η χρήση αρχαιοελληνικών οργάνων, τα οποία παίζει ο Ναναγιώτης Στέφος, με χαρακτηριστική αυτοσχέδιαστη εκτελεστική δεινότητα. Διανομή για την Ελλάδα: Γεράσιμος Μουζάκης, τηλ.: 210-2916263, 6973-270530, e-mail: <teax@otenet.gr>, <ageorgot@ionio.gr>.

Το επιστέγασμα μιας εξαιρετικής προσπάθειας

Ένα Εργαστήριο Ιστορίας της Τέχνης λειτουργεί τα τελευταία χρόνια στο 8ο Γυμνάσιο Πειραιά, υποστηρίζοντας τα σχολικά μαθήματα με: α) εποπτικό ιλικό, β) μια μικρή συλλογή αντιγράφων από μουσεία, γ) εικονογράφηση κάποιων αιώνων στο χωρίο με ιστορικού χαρακτήρα θέματα, δ) κυρίως με εκπαιδευτικά προγράμματα για αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία συνυψημένα με το αναλυτικό πρόγραμμα. Συνοψίζονται και προβάλλονται τη δουλειά τους, που οπως φωνεύει κανουν με κέφι και αγάπη, τα μέλη του

Εργαστηρίου κυκλοφόρησαν ένα ημερολόγιο για το 2004 βασισμένο στα βασικά τοπογραφικά σχέδια των εκπαιδευτικών τους προγραμμάτων. Μια αξέλογη προσπάθεια που αξίζει να σημειωθεί και να επινεθεί. Ευχή μας να βρει και μιμητές... Για πληροφορίες, τηλ./fax: 210-4623051, 210-4620855 (κα Κ. Λέκκα, κα Κ. Παπακυριακού).

Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης

Κυκλοφόρησαν το γούρι και το ημερολόγιο του εν λόγω μουσείου για το έτος 2004. Σε περίπτωση που επιθυμείτε να τα προμηθευτείτε, μπορείτε να απευθύνεστε στα τηλ.: 210-3223368, 210-3239813.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Ανασκάπτοντας τη Σαλαμίνα

Πρόκειται για τον τίτλο σημαντικής έκθεσης που εγκαινιάστηκε τον Νοέμβριο του 2003 στην έδρα του Ευρωπαϊκού Κοννοβουλίου στις Βρυξέλλες, με στόχο την ανάδειξη του πολιτιστικού πλούτου και των αρχαιολογικών θησαυρών της Κύπρου. Παράλληλα, μέσω της έκθεσης δοθήκαν σαφέστατα μηνύματα για τις αρνητικές επιπτώσεις της πατοχής του βορείου τμήματος της νησιώς από την Τουρκία (λαθρεμπόριο αρχαιοτήτων, καταστροφή της κυπριακής πολιτισμικής κληρονομιάς κ.λπ.). Μάλιστα, στην τελετή των εγκαινίων της έκθεσης, ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στη χαρακτηριστική περίπτωση της ανασκαφής της Σαλαμίνας Κύπρου, την οποία ο ανασκαφέας Βάσος Καραγιώργης και η γαλλική αρχαιολογική αποστολή εγκατέβαψαν λίγο πριν από την τουρκική εισβολή. Εκτότοι, τα ημερολόγια της ανασκαφής κατέχει η τουρκική πλεύρα ως «λαφύρα πολέμου», ενώ από το 1999 και εξής η τουρκός καθηγητής του Πανεπιστημίου της Αγκυράς Κοσικούν Οζκιουρέλ διευθύνει μεγάλης κλίμακας ανασκαφές εργασίες στο χώρο, περιφράνωντάς τις σχετικές διεθνείς συμβάσεις και κανονισμούς. Ωτικής επιστημονικής από τον Βάσο Καραγιώργη, το Τμήμα Αρχαιοποίησης της Κύπρου έχει ήδη διαμαρτυρηθεί στην Ουνεσκό για τις παράνομες ανασκαφές στη Σαλαμίνα, λαμβάνοντας παράλληλα μέτρα για να εκθεσεις τη θήβα απαράδεκτες ενέργειες του Πανεπιστημίου της Αγκυράς στη διεθνή επιστημονική κοινότητα.

Ανθρώπος και ζώα, μια σχέση στο χρόνο

Δεκτοτερές θεματικές ενότητες απαρτίζουν την έκθεση αυτή, που άνοιξε τις πύλες του Δεκέμβριο του 2003 στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης (διάρκεια έκθεσης: 3 μήνες). Φωτογραφίες, αντίγραφα αλλά και αρχαία αντικείμενα συναποτελούν ένα σύνολο ενδιαφέροντος και διδακτικού.

Ο Ηρακλής στο Κέντρο «Γαία»

Το Κέντρο «Γαία» του Μουσείου Γούλανδρη Φιλοτίκης Ιστορίας οργάνωσε την έκθεση «Ηρακλής πρώις μεγίστος, ο ήρωας των αγώνων, του περιβάλλοντος και του πολιτισμού», που έχει πειραιώπαρα καρπούτη σενόψη και σύντομα ερμηνευτικό κείμενα, μεταφρασμένα αποστάσεις από τις αρχαίες πηγές που αναφέρονται στον Ηρακλή, παραστάσεις από έργα τέχνης με θέμα τους άθλους, τα έργα και τη ζωή του αρχαίου ήρωα. Η έκθεση χωρίζεται σε θεματικές ενότητες (πρωτοκίτηση, αγνείς, οικουμενικότητα, διαρκούντα παρούσα της πόλης), ανοίγει τις πόρτες της στην 4η Φεβρουάριο του 2004, και σύμφωνα με τους διοργανωτές της θα διαρκέσει μέχρι τον Ιούνιο τουλάχιστον, καθώς υπάρχουν και περιθώρια παράτασης της.

A.M.

Χορός και θέατρο

Την πορεία του έντενχνου χορού στην Ελλάδα και τη «ουνάντηπτη» του με τη θεατρική τέχνη καταγράφει με τρόπο άριτον και εμπειριστατωμένο η έκθεση «Χορός και θέατρο». Από τη Ντάκαν στις νέες χορευτικές ομάδες». Καρπός πολυτελούς γόνιμης έρευνας του Τμή-

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

ματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, η έκθεση παρουσιάστηκε αρχικά στο Δημοτικό Κέντρο Τεχνών του Πάρκου Ελευθερίας και στη συνέχεια στη Δημοτική Πινακοθήκη Ψειραία (24.2.2004-15.3.2004), ενώ προβλέπεται να φιλοξενηθεί και σε άλλες πόλεις της ελληνικής επικράτειας.

Ιταλική Αναγέννηση και Ελλάδα

Έτοις τις 31 Μαρτίου 2004 θα διαρκεσεί η έκθεση της Εθνικής Πινακοθήκης της Αθήνας, με θέμα «Το Φως του Απόλλουνα-Ιταλική Αναγέννηση και Ελλάδα». Παρά τον τίτλο, τελικά αδιαφορίνητη πρωτανιότητα της έκθεσης αποδεικνύεται η θεά Αρφοδίτη, καθώς παρουσιάζονται 40 τουλάχιστον απεικονίσεις της – της χρονικής περιόδου 1400-1500 που καλύπτει η έκθεση.

Κεραμική της Αρμοχώστου

«Διακοσμημένη και ανθρωπόμορφη κεραμική της Αρμοχώστου (19ος-20ος αιώνων)» τίτλοφορείται η έκθεση που λαμβάνει χώρα έως τις 3 Απριλίου 2004 στο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης (Μέγαρο Παλαιάς Αρχειουπολίτικης) στη Λευκωσία της Κύπρου.

Παιδίσ Ελλήνων

«Η πάροδος του χρόνου στην αρχαία Ελλάδα: εικόνες της παιδικής ηλικίας από τα κλασικού παρελθόν» τίτλοφορείται η πολύ ενδιαφέρουσα έκθεση που φιλοξενεί το Ιδρυμα Νάντη της Νέας Υόρκης (20.1.2004-15.4.2004). Σ' αυτήν περιλαμβανονται 130 περίπου αντικείμενα τέχνης, τα οποία χρονολογούνται από το 1500 έως τους ελληνιστικούς χρόνους.

Το Βυζάντιο στη Ήπια

Στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης πρόκειται να εγκαινιαστεί σύντομα έκθεση με βυζαντίνα τέχνη (διάρκεια έκθεσης: 23.3.2004-4.7.2004). Εικόνες, πολύτιμα υφασμάτα, λειτουργικά σκευή κ.ά. προσφέρονται την εικόνα του πνευματικού και καλλιτεχνικού πλαισίου του Βυζαντίου. Τα 350 εκθέματα, από 150 διαφορετικά ιδρώματα και 30 συνολικά χώρες, δείχνουν την εξάπλωση της επιρροής του Βυζαντίου στον σύγχρονο τον κόσμο, τόσο στη χριστιανική Δύση όσο και στην Ανατολή και το Ισλαμ.

Από τη Μίλητο στα Σύστα

Στο Μουσείο του Λούβρου πραγματοποιήθηκε μικρή έκθεση, προκειμένου να αναδειχθεί ένα σπάνιο λάφυρο που οι Περσες κούρσεψαν από τη Μίλητο το 494 π.Χ. Πρόκειται για έναν χάλκινο αστράγαλο βάρους 93,07 κιλών, αντικείμενο που χρησιμεύει ως βαριά και είχε αφιερωθεί στο ναό του Διονυσίου Απόλλωνας κατά το γ' τετάρτο του διου αιώνα π.Χ. από δύο Μίλητους.

«Το Μουσείο της Ακρόπολης»

«Η αρχιτεκτονική και οι συλλογές τους» είναι ο υπότιτλος της έκθεσης αυτής για το υπό ανέγερση Μουσείο της Ακρόπολης Αθηνών. Η έκθεση, που περιλαμβάνει έργα από την Ακρόπολη –που δεν είχαν ποτέ στο παρελθόν έκθεση, καθώς και εποπτικό υλικό, έλαβε καταρχήν χώρα στο Τελλογείο Ιδρυμα Θεσσαλονίκης (19.12.2003-8.2.2004). Σύμφωνα με το πρόγραμμα, η έκθεση θα μεταφερόταν στη συνέχεια στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών και στο Κτίριο Βάλερ.

Αθήνα: πόλις εν κινήσει

Η έκθεση που διοργανώθηκε –με την ευθύνη του Δήμου Αθηναίων, των συναρμόδιων υπουργείων και της Εταιρείας Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων– στο σταθμό Συντάγματος του Μετρό (23.12.2003-26.1.2004), είχε ως στόχο να παρουσιάστε στο ευρύ κοινό, που διέρχεται από το κεντρικό αυτό σημείο της πόλης, τα έργα που πραγματοποιήθηκαν αυτή τη στιγμή στην Αθήνα, δηνότας έμφαση στην ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων και την αναδείξη της ιστορικής ταυτότητας του κέντρου. Στην έκθεση περιλήφθηκαν μακέτες, χάρτες, επιειδηματικές λεζάντες, διαφανείες και πανό με το «πριν» και

το «μετά» των υπό διαμόρφωση χώρων, έτσι ώστε ο αθηναίος πολίτης να είναι ενήμερος για τα αλλαγές που γίνονται στην πόλη του.

A.M.

Η «μεταφυσική» και ο Ντε Κίρικο

«Μεταφυσική» ήταν ο τίτλος της έκθεσης που πραγματοποιήθηκε από τις 27.9.2003 έως τις 6.1.2004 στις Scuderie del Quirinale (πάλαι πατέ πιεσάλοι Παπικού Στάβλου) στη Ρώμη. Διήλα στα έργα του ζωγράφου από τον Βούντο του Ντε Κίρικο: σουρεαλιστές (Ερντ, Τανγκ, Μαγκρί, Μιρά, Νταλί, Τζακούετι), καλλιτέχνες και μια πλειάδα έργων (114 συνολικά σε δέκα αίθουσες) καλλιτεχνών που επηρέαστηκαν από την ατμόσφαιρα του έργου του Ντε Κίρικο: σουρεαλιστές (Ερντ, Τανγκ, Μαγκρί, Μιρά, Νταλί, Τζακούετι, Άντζελο Κούνινγκ), αλλά και άλλοι (Μοράνι, Καρά, Ντε Πίζι, Μπρανκούζι, Ζιρόνι), ο αδελφός του Ντε Κίρικο Σαβίνο, ακόμη και ο Πικάσο. Στην πραγματοποίηση της έκθεσης συνέβαλλαν το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης της Νέας Υόρκης (ΜΟΜΑ) και τα μουσεία Guggenheim της Ν. Υόρκης και P. Guggenheim της Βενετίας κ.ά. Παράλληλα με την έκθεση, υπήρξε και μια σειρά κινηματογραφικών προβολών με ταινίες και ντοκιμαντέρ για τη ζωή και το έργο των καλλιτεχνών, σπάνια το ντοκιμαντέρ του Αλεν Ρέιν «Γκρενίκα», γυρισμένο το 1950 –όπου ο Ρέιν είχε μόλις αποφοίτησε από τη σχολή Κινηματογραφίας στο Παρίσι–, με κείμενα του Πολ Έλαρ.

Κατερίνα Μάνου

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Ιταλική Αρχαιολογική Σχολή Αθηνών

Δύο σημαντικά συνέδρια διοργανώνονται στην Ιταλική Αρχαιολογική Σχολή για το 2004. Πρόκειται για το 10ο Διεθνές Αιγαϊκό Συνέδριο, με θέμα «Εμπορεία: Κάτοικοι του Αιγαίου στην Κεντρική και Ανατολική Μεσόγειο» (14-18 Απριλίου 2004), και το Διεθνές Συνέδριο για τη Μεγάλη Επιγραφή της Γόρτυνας (25-26 Μαΐου 2004). Εξάλλου, στις 4 Δεκεμβρίου 2003 παρουσιάστηκε από τους Επανειλέ Γρεκό το έργο της Σχολής για το έτος 2003, σε συνδιασμό με ομιλία του Bruno D'Agostino «Οι νέες ανασκαφές στην Κύμη, την αρχαιότερη ελληνική αποικία στη Δυση».

Βενετία-Εύβοια

Από το Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας και την Εταιρεία Ευβοϊκών Σπουδών διοργανώνεται στη Χαλκίδα το Νοέμβριο του 2004, δεύτερης συνδρομή με θέμα «Βενετία-Εύβοια. Από τον Εγρίπο στο Νεαρόποτανό». Στάχος της συνέντησης είναι να φωτιστούν με νέα τεκμηρίωση και προβληματούμοδις διάφορες πτυχές της ιστορικής πορείας της Εύβοιας κατά την περίοδο της Λατονοκρατίας και ιδιαιτέρως της Βενετοκρατίας. Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθύνεστε στην Εταιρεία Ευβοϊκών Σπουδών, Χαρ. Τρικούπη 60, 106 80, Αθήνα, τηλ./fax: 210-3629504.

Συνάντηση για την ελληνιστική κεραμική

Σύμφωνα με την Α' Εγκύλιο, η Ζ' Επιστημονική Συνάντηση για την Ελληνιστική Κεραμική θα πραγματοποιηθεί στο Αίγιο, την άνοιξη του 2005. Κύριο αντικείμενο της παραμένει «Η κεραμική των ελληνιστικών χρόνων και τα χρονολογικά της προβλήματα», και βασική προύποθεση όλων των συμβιβασμών θεωρείται η αναφορά σε κλειστά χρονολογικά σύνολα. Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθύνεστε στην Εργασία Κόλα, ΣΤ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, Αλ. Βηγλάνου και Πατρέως, 261 10 Πάτρα.

Άλογο και Μεσόγειος

Το πολύ ενδιαφέρον θέμα αυτή γίνεται φανερό μέσα από φιλολογικές, ιστορικές και αρχαιολογικές πτυχές, απαραγγέλλεις τους συμμετέχοντες σε διεθνές συνέδριο της Γαλλικής Σχολής Αθηνών (26-27 Νοεμβρίου 2003).

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Η διαχρονικότητα της ελληνικής γλώσσας

Πρόκειται για το θέμα ημερίδας που διοργανώθηκε από την Ελληνική Γλωσσική Κληρονομιά, φορέα με βασικό στόχο τη διάσωση και διάσωση της ελληνικής γλώσσας. «Άπο την απτική διάλεκτο στην γλώσσα των Ευαγγελών» ήταν το ειδικότερο θέμα της συνάντησης (Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, 18 Νοεμβρίου 2003).

Ο λαϊκός πολιτισμός της Κρήτης

Από την Ιστορική, Λαογραφική και Αρχαιολογική Εταιρεία Κρήτης –σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και το Πολυτεχνείο Κρήτης– διοργανώθηκε από τη Α' Συνέδριο για τον λαϊκό πολιτισμό της Κρήτης, με τίτλο «Τοπικότητες: αντιστάσεις, μεταβολές και συνθέσεις» (21-23 Νοεμβρίου 2003).

Νικόλαος Πολίτης

«Ο Νικόλαος Γ. Πολίτης και το Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας» ήταν ο τίτλος του διεθνούς επιστημονικού συνεδρίου που διοργανώθηκε από την Ακαδημία Αθηνών από τις 4 έως τις 7 Δεκεμβρίου 2003. Πλήθης ανακοινώσεων ποικίλης θεματολογίας, από πολλούς και διάσημους επιστήμονες, συνέβαλαν αποτελεσματικά στην επιτυχία του συνεδρίου.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Σπουδαστήριο Ιστορίας της Αρχιτεκτονικής ΕΜΠ

Στο πλαίσιο του Σπουδαστηρίου θα πραγματοποιηθούν οι εξής διάλεξεις (βλ. Περίμετρο, 19:00, Κτήριο Αέρωφων ΕΜΠ): Σ. Βασιλάκη, «Η κρήτη του Μορούνι στο Ηράκλειο» (1.4.2004), Κ. Παπαγγέλη, «Η πόλη της Ελευσίνος» (22.4.2004), Α. Κωτσάκη, «Αρχιτεκτονική και πολεοδομική έφκαση του Κράτους Δικαιου επι Ελεύθ. Βενιζέλου» (29.4.2004), Χρ. Παπασταμάτηφων Μούκος, «Θέατρο και Ιερό του Διονύσου». Στήψιμα των ιστορικών φάσεων» (6.5.2004). Εφ. Φατούρα, «Οικοδομική της οθωνικής περιόδου» (13.5.2004), Π. Τουρκιώτης, «Ο Erich Mendelson και η Ελλάδα» (20.5.2004), Κ. Κολτσίδα, «Ανάτορα και οικίες στη φαραωνική Αίγυπτο» (27.5.2004).

Διαλέξεις ΕΑΜ

Από την Εταιρεία των Φίλων του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου διοργανώνονται δύο ενδιαφέρουσες διαλέξεις (Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Κτήριο Άρετη, Αμφιθέατρο 18, ώρα 19:00): Β. Λεοντίδησονος, «Αφερώματα στη θεά Άρτεμη» (21.4.2004), Εύα Σμαντανώνη-Μπούρινα, «Καρθαία... εχαλύνωνταν στέρνον χθονών» (5.5.2004).

Ο Αρχιμήδης και η ναυπηγική

«Ο Αρχιμήδης και η ευστάθεια του πλαιού» ήταν το θέμα της εμπειριαστικής διάλεξης που έδωσε ο καθηγητής του Πολυτεχνείου του Βερολίνου H. Nowacki στις 11.11.2003 στην αιώνια τελεών του ΕΜΠ στην Πολυτεχνείουπόλη Ζωγράφου. Ο μιλήτης αναφέρθηκε εκτενώς στη ζωή και ειδικότερα στο έργο του Αρχιμήδη, απαριθμώντας τα επιτεύγματα της θεωρίας του και την εφαρμογή που βρίσκουν στη σύγχρονη ναυπηγική.

A.M.

Η υδραυλική σοφία των Αρχαίων

«Η υδραυλική σοφία των Αρχαίων: το παράδειγμα του Διού» ήταν ο πλήρης τίτλος της διάλεξης που έδωσε ο Γ. Καρακόδης, αναπληρωτής καθηγητής της Αρχαιοτελέτης Πανεπιστήμιου της Θεσσαλονίκης, την 1.12.2003. Στο πλαίσιο της εξειδικευμένης ομήλιας του, ανέλυσε διεξοδικά το θέμα, με αναφορές στην πηγές και παράθετη χαρακτηριστικών παραδειγμάτων.

A.M.

Αρχαία διατροφή και σύγχρονη δίαιτα

«Η διατροφή στην αρχαία Ελλάδα και η σύγχρονη δίαιτα» ήταν το θέμα διάλεξης της διατροφολόγου Λένας Τερζοπούλου, στις 8.12.2003 στο εντελεστήριο του Συνδέσμου Απορροίτων Φλεγκαναδευτικής Επαρείας. Το τι έτρωγαν οι αρχαίοι Έλληνες και το πώς οφέλουμε εμείς οι σύγχρονοι να τους μιμηθούμε, προκειμένου να αφένθησμε πολλά, τόσο ομοιαστικά σύνοδο και ψυχικά, αποτέλεσε τον βασικό κορμό της αμύλας.

A.M.

Εικόνα και Ιστορία

Η ερμηνεία της παράστασης της Έριδας Αθηνάς και Ποισιεύδων, όπως αυτή απεικονίζεται στην εξαιρετική τέχνη αριττή ερυθρόμορφη υδρία της Πέλλας –δημοσιεύμενη από την αρχαιολόγο Στέλια Δρυούπου-, αποτέλεσε τον κεντρικό άξονα μιας ενδιαφέρουσας διάλεξης του καθηγητή Κλασικής Αρχαιολογίας του ΑΠΘ Μιχάλη Τίβερη (Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, 2.2.2004). Η ανάλυση του ομήλητη οπής στην οποία συμμετείχε στο συσχετισμό των μορφών της παράστασης του αγγείου με συγκεκριμένα ιστορικά γεγονότα, οδήγησε έτσι σε συμπεράσματα περί της επιβεβαίωση της χρονολόγησης του αγγείου αμέσως μετά το τέλος του Πελοποννησιακού Πολέμου αλλά και το φιλολογικό κλίμα που επικρατούσε τότε – τα οποία συγχρημάτισαν αλλά και γοητεύσαν το ακροπότιο.

Πολιτισμός και χορηγία

«Οι πολιτιστικοί φορείς και η σύγχρονη επιχειρηματική χορηγία» ήταν το θέμα της ενδιαφέρουσας ομήλιας του Πέτρου Ζούνη στις 10.11.2003 στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης. Ο ομήλητης, ύστερα από συνοπτική αναδρομή στις απαρχές του θεσμού της χορηγίας –εκτινώντας από τα χρονία της αθηναϊκής δημοκρατίας, όποτε και γεννήθηκε η χορηγία, έως και μετά την περάσμαν αιώνα– αναφέρθηκε εκτενώς στον τρόπο με τον οποίο αρχιζει να λειτουργεί και πάλι ο θεσμός, ενσυνούσας την ανάπτυξη των τεχνών και του πολιτισμού στης μέρες μας. Ιδιαίτερη αναφορά έκανε ο ομήλητης στα ελληνικά διδούμενα και στο θεμελικό πλαίσιο που αφορά τις επιχειρηματικές χορηγίες, οδηγούμενος τελικά στο συμπέρασμα ότι δεν εξισούσιαται επαρκώς όλες οι δυνατότητες και διάδοσης του θεσμού της χορηγίας.

A.M.

ΒΙΒΛΙΑ

Οι σειρές της Routledge

Οι βρετανικές εκδόσεις Routledge εξέδωσαν πρόσφατα τις εξής τρεις σειρές: 1. Anthropology and Ethnography, α) Africa (26 τόμοι, με ειδική τιμή ένας τον Iούνιο 2004), β) Economic Anthropology (2 τόμοι), γ) Family and Kinship (7 τόμοι), δ) Raymond Firth Collected Works (6 τόμοι, που περιλαμβάνουν το έργο του «πατέρα της σύγχρονης κοινωνικής ανθρωπολογίας» των μέσων του 20ού αι., ε) Religion, Rites and Ceremonies (5 τόμοι), στ) Social and Cultural Anthropology (16 τόμοι), ζ) South America (4 τόμοι), η) South Asia (4 τόμοι), δ) South Pacific and Australasia (9 τόμοι), ι) Theory of Anthropology (10 τόμοι), κ) Witchcraft, Folklore and Mythology (6 τόμοι), 2. Material Culture, Critical Concepts in the Social Sciences, με ωραία εισαγωγή από τον Victor Buchli (5 τόμοι). 3. African Folklore, An Encyclopedia, για την οποία συνεργάστηκαν πάνω από 150 επιστήμονες. Ακόμη διατίθενται: Encyclopedia of American Folk Art και South Asian Folklore (αναμένεται η έκδοση του Jewish Folklore).

Η ποιητική της ανασκαφής

Γιάννης Σακελλαράκης
Εκδ. Ικαρός, Αθήνα 2003

Ένα κείμενο που συνδυάζει τον ορθολογισμό με την υπέρβαση και την ποίηση με το ρεαλισμό.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Επίτομη ιστορία της αρχαίας Ελλάδας (2000-31 π.Χ.)

Claude Mossé, Annie Schnapp-Gourbeillon

εκδ. Παπαϊωνά, Αθήνα 2004

Πρόκειται για μια συνοπτική ιστορία της αρχαίας Ελλάδας, που στρέβεται στα πρόσφατα δεδομένα της επιστημονικής έρευνας. Χρήσιμο και καλοστιλένιο εγχειρίδιο, καλά μεταφρασμένο από τη λύντια Στεφάνου.

Ελλάδα, διαδρομή αιώνων

ανθρωπογνοία

εκδ. Εφετείος, Αθήνα 2003

Μέσα από ανθρώπογνημα κείμενα ελλήνων διανοητών, λογοτεχνών, ιστορικών και ποιητών, η έκδοση αυτή επιχειρεί να παρουσιάσει την Ελλάδα από τον 14ο έως τον 20ό αιώνα. Τα κείμενα, που οποια δέχεται ανθρώπογνημα καθηγήτρια Φιλολογίας Αννίτα Ναναρέτου, πλαισιώνονται από εικονογράφηση αποτελούμενη από διάφορα χαρακτικά και ελληνικά γραμματόσημα.

A.M.

Ταξίδι στην Κρήτη και τις νήσους του

Αρχιπελάγους, 1700-1702

Joseph Pitton de Tournefort

εκδ. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2003

Αν και βαταναλόγος, ο Τουρνεφόρτ κατανόησε και κατέγραψε πολλά περιστεράπερ από δύο σχετίζονταν με την επιστήμη του, κατά τη διάρκεια του ταξιδίου στην Εγγύς Ανατολή – περνώντας βέβαια και από την Ελλάδα. Η περιγραφή του ήταν και είναι πολύτιμη πηγή γνώσεων. Στους Μάκι και Μυρτού Απέργη οφείλεται η εμπεριστατική εισαγωγή και η άριστη μετάφραση.

Το Τρόπαιο

Θάνος Παπαθανασόπουλος

εκδ. Ερμής, Αθήνα 2003

Αποκρυπτογράφησης ένων μνημείου αποτελεί η μελέτη αυτή, στην οποία ο συγγραφέας ερευνά την ιστορία και την ταυτότητα του Οδείου του Περικλή στη νότια πλευρά της Ακρόπολης. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της μελέτης, το κτίριο ίδρυθηκε από τον Θεμιστοκλή ως τρόπαιο νίκης και αποτέλεσε ίσως τον πρώτο μεγάλο στεγανό χώρο για πολιτικές συνελεύσεις. Πολύτιμο, είχε τη μορφή της σκηνής του Σερέθη και οικοδομήθηκε με τα ίδια των κατεστραμμένων στη ναυαγία της Σαλαμίνας περιοχών πλιών. Το 466 π.Χ. ο Περικλής μετέτρεψε το κτίριο σ' Οδείο για τη γιορτή των Παναθηναϊκών, καθώς οι ανάγκες είχαν παλλάξει.

Αρχαιολογικές έρευνες στη Μερέντα Μαρκοπούλου

Όλγα Κακαβογιάνη

εκδ. Οργανισμός Διεξαγωγής Ιπτοριδίων Ελλάδος, Αθήνα 2003

Έκταση 2.850 στρεμμάτων ερευνήθηκε στο Δήμο Μυρρινούντος, στο σημερινό Μαρκόπουλο, όπου γίνονται εργασίες για την εγκατάσταση του Ιπποδρόμου. Αποκαλύφθηκαν οικισμοί, αργοκρατικά, ιερά και ταφές με πολλά κινήτα ευρήματα, που χρονογραφούνται ήδη από την πρώιμη νεολιθική εποχή (6.000 π.Χ.) έως το τέλος της αρχαιότητας. Σε συνδυασμό με ένα γλαυφύρο κείμενο, χάρτες και φωτογραφίες, ζωγραφεύουν το χώρο.

Ancient Greek Colonies in the Black Sea

συλλογικό έργο

επιμ. Δημήτριος Γραμμένος, Ηλίας Πετρόπουλος

εκδ. ΤΑΠΑ-Publications of the Archaeological Institute of Northern Greece 4, Θεσσαλονίκη 2003

Δίπομο Ερνόγλωσσο έργο, με συγγραφείς αρχαιολόγους που έχουν ανασκάψει τα μεγαλύτερα αρχαία ελληνικά πόλεις του Ευραίου Πόντου. Για πρώτη φορά στο παγκόσμια βιβλιογραφικά δεδομένα πραγματοποιείται μια έκδοση με τη συμμετοχή τους επιστημόνων από ολόκληρη την παρευεξία ζώνη.

Ιερά και αγάνες στην αρχαία Ελλάδα

Πάνος Βαλαβάνης

εκδ. Καπονί, Αθήνα 2004

Άιγανο από κάθε άποψη το βιβλίο αυτό. Στις σελίδες του εξετάζονται οι αγώνες στο ευρύτερο πλαίσιο του πολιτισμού, της πολιτικής και της τέχνης της αρχαίας Ελλάδας. Το κείμενο είναι άριστο επιστημονικά αλλά και ευχάριστο στην ανάγνωση, χάρη στη στρατηγική γλώσσα του. Η αισθητική της έκδοσης συμβάδει με το περιεχόμενο, προσφέροντας τελικά το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Η Ολυμπία και οι Ολυμπιακοί Αγώνες της αρχαιότητας

Κλεάνθης Παλαιολόγος

εκδ. Μίλτος, Αθήνα 2003

Ενόψει των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 κυκλοφόρησε άλλη μια έκδοση που υμείς το ολημπιακό ιδεώδες. Ο συγγραφέας μεταφέρει τον αναγνώστη στην κοιλάδα της αρχαίας Ολυμπίας και παρουσιάζει τις μιθωλογικές και ιστορικές ρίζες των Ολυμπιακών Αγώνων, παραβούντας παράλληλα λεπτομέρειες για τα αγωνίσματα, τα βραβεία, την ολυμπιακή εκεχειρία και τη θέση της γυναικάς στη μεγαλύτερη διοργάνωση της αρχαιότητας.

A.M.

Ιστορία της Πέργης

Ευάγγελος Γαλάνης

εκδ. Ίδρυμα Μείζονας Ελληνισμού, Αθήνα 2003

Από τις ονομαστέστερες ελληνικές πόλεις της αρχαιότητας, η Πέργη ερμηνήθηκε μετά τον 6ο αιώνα μ.Χ., για να αποκαλυφθεί από τους αρχαιολόγους το 1943, όπως αποτέλεσε ένα από τα οξειδωτά της Τουρκίας. Η πόλη διατηρεί εντυπωσιακά αρχαία και βυζαντινά λειψάνα.

Μακεδονίς

Χρυσούλα Σαασόγλου-Παλιαδέλη

εκδ. Παραπητηρή, Θεσσαλονίκη 2003

Ιστορία και τέχνη στην αρχαία Μακεδονία» είναι ο υπότιτλος της έκδοσης αυτής, που επιχειρεί να συγκεντρώσει όλα εκείνα τα στοιχεία που θα επιτρέψουν στον αναγνώστη να σχηματίσει μια συνολική και εμπειριστωμένη εικόνα για την ιστορία και την τέχνη της περιοχής κατά την αρχαιότητα.

Ενιαίο δίκτυο αρχαιολογικών χώρων Μακεδονίας

συλλογικό έργο

εκδ. ΤΑΠ, Αθήνα 2003

Διήγωσαν ενδιαφέρουσα έκδοση, καθώς παρουσιάζει με τρόπο αύτού του ολιγοτακτικού σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους της Βόρειας Ελλάδας. Αφοριμό στάθηκε η ένταξή τους στο Ενιαίο Δίκτυο Αρχαιολογικών Χώρων Μακεδονίας, του οποίου τη μελέτη συντίνει η διευθύντρια Αποτυπωσεών και Συντηρήσεως Κτιρίων ΤΑΠ Ικρίνεια Γεωργωπούντα-Ν'. Αιμικού.

Ανάμεσα στον Μύθο και την Πολιτική

Jean-Pierre Vernant

εκδ. Σάμητ, Αθήνα 2003

Συλλογή κειμένων που παρουσιάζουν την ελληνική αρχαιότητα στην πραγματική τη διάσταση, η οποία της επιτρέπει να δρά σαν καθεδράτης της ζωής. Το κείμενο παρακολουθείται με «κομμένη την ανάσταση» χάρη στη μετάφραση της Μ. Ζιόστ.

Η αρχαία ελληνική τραγωδία σε σκηνική παρουσίαση

Oliver Taplin

εκδ. Παπαδόπουλος, Αθήνα 2003

Ιδιαίτερη σημαντικό έργο, σε άριστη μετάφραση του Β.Δ. Ασημούπη, με το οποίο ο συγγραφέας μάς εισάγει στο νότια των αρχαίων θεατρικών έργων.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

‘Ηρωες τραγικοί, ήρωες λυρικοί

Jacqueline de Romilly

εκδ. Το Αστον, Αθήνα 2003

Στο πόντημα αυτό της γαλλίδων ακαδημαϊκού, παρακολουθούμε την τύχη των πρώτων της ελληνικής λογοτεχνίας στους αιώνες, όπως τη διαμορφώνουν η εξέλιξη των εκφράσεων τους πολιτισμού και οι επιλογές των καιρών. Σε πεισμα του χρόνου, οι ήρωες παραμένουν πάντοτε ζωντανοί ανάμεσα μας. Το ενδιαφέρον αυτού έργου κυκλοφορεί σε άριστη μετάφραση των Μη. Αθανασίου και Κ. Μηλιαρέση.

Τέχνη, επιθυμία και σώμα στην αρχαία Ελλάδα

Andrew Stewart

εκδ. Αλεξανδρεία, Αθήνα 2003

Κεντρικό άξονα του βιβλίου αποτελεί το σώμα ως βασικό στοιχείο του εικαστικού πολιτισμού της αρχαίας Ελλάδας, τον οποίο μάλιστα οι εικόνες εξακολουθούν να αιματωτίζουν τη φαντασία του διατού κόσμου. Ένα πρωτότυπο και γοητευτικό βιβλίο, που «δεν προσεγγίζει την αρχαία έργα τέχνης ως απλές αντανακλάσεις της κοινωνίκης ζωής αλλά ως διαπλαστικούς παράγοντες που σημάδεψαν τις κρατουσσές αντιτύπων για το σώμα από τότε μέχρι σήμερα».

Αρχαίοι Αθηναίοι. Ηδονές, καταχρήσεις και πάθη

Tzimis Ntεβίντησον

εκδ. Περιπλοκή, Αθήνα 2003

Ο ποτόπλαστος μπορεί να θεωρηθεί παραπλανητικός, αφού στο πόντημα αυτού δεν εξετάζεται η ήδονή αποκομμένη από το πολιτικό και κοινωνικό πλαίσιο της εποχής. Πρόκειται για πλήρη μελέτη των ηθών της κλασικής περιόδου έως την επέλαση των Μακεδόνων. Στη Χίλια Παπαδημητρίου οφελείται η πολύ καλή μετάφραση.

Eroticism in Ancient and Medieval Greek Poetry

J.C.B. Petropoulos

εκδ. Duckworth, London 2003

Χρηματοποιώντας τεάσειρα συγκεκριμένα παραδείγματα, ο συγγραφέας προχωρά στην ανάλυση και τη συγκριτική μελέτη της ελληνικής λαϊκής ποίησης (αρχαίας, βιζαντίνης αλλά και νεοτερής), δειχνώντας τις επιδρούσεις που αυτή δημιεύει στο πέρασμα των οιωνών. Σημαντικό πόνημα, χαρακτηρίζοντας από την ευρύτητά των γνώσεων και τη συνθετική σκέψη του συγγραφέα, έλπιζουμε σύντομα να μεταφραστεί στα ελληνικά.

Αρχαία ελληνική ερωτική μαγεία

Christopher Faraone

εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2004

Πολύ ενδιαφέρομεσα μελέτη της μαγείας στον ελληνικό χώρο. Εσκινά από τον Ομήρο και φτάνει έως τον Πλούταρχο και –κάνοντας αναφορά και στους μαγικούς παπύρους και τις μαλβύνες πινακίδες– εξετάζει την κοινωνική και κατά φύλο αντιμετώπιση των χρονών. Η μετάφραση του Μανόλη Παπαθωμόπουλου αποδίδει άριστα το ύφος του συγγραφέα.

Μύρα και αρώματα της αρχαιότητας

Paul Faure

εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2004

Το βιβλίο αυτού του γνωστού ελληνιστή Paul Faure, μας φανερώνει τον αγώνα και μυστηριώδη κόρμο των αρματώνων, ιερών στην αρχή, με τον καιρό απαραίτητων στοιχείων της καθημερινής ζωής, με ιδιότητες αφροδισιακές και χρήση που πολλές φορές υποδεικνύει κοινωνικό διαχωρισμό. Ακριβής και ρέουσα η μετάφραση του Χαράλαμπου Μπαλτά.

Η χρυσή διατροφή των Ολυμπιονικών

ένεα Τερκεσίδηο

εκδ. Καστανιώπης, Αθήνα 2003

Ένα βιβλίο που ξεκινά χρονικά από την προϊστορική περίοδο και κα-

ταλήγει στην κλασική εποχή, καταγράφοντας αναλυτικά τις διατροφικές συνήθειες των ανθρώπων κάθε περιόδου, τις βασικές μεδόδους παρασκευής εδεσμάτων και ποτών, όπως και το φερός της κάθε τροφής για τον οργανισμό. Εκτενής είναι επίσης η αναφορά που γίνεται όχι μόνο στα τρόφιμα αλλά και στα βότανα, τα οποία χρησιμοποιούνταν πολύ συχνά στη μαγειρική και τη φαρμακευτική. A.M.

Πολύτιμες αρχαίες αφροδισιακές συνταγές

Λένα Τερκεσίδηο

εκδ. Καστανιώπης, Αθήνα 2003

Αφειρεμένο από τη συγγραφέα σε «εκείνους που επιθυμούν τις απολαύσεις στη ζωή τους», περιλαμβάνει στην ύλη του από τα μαγικά φίλτρα της αρχαίας ελληνικής κουζίνας έως τα καλλωπιστικά την κράματα των εταιρών.

A.M.

Η διάτα που έκανε θεά την Αφροδίτη

ένεα Τερκεσίδηο

εκδ. Καστανιώπης, Αθήνα 2003

Ένα βιβλίο μικρού σχήματος, το οποίο περιλαμβάνει πρόγραμμα αποδοσίων και αδιανότητας και αδιανότητας τεσσάρων εβδομάδων, καθώς και σηδύγιες για την εκτέλεση διατητικών και πάντα υγιεινών συνταγών. A.M.

Γιατί να διαβάζουμε τους Κλασικούς

Ιάτσο Καλβίνο

εκδ. Καστανιώπης, Αθήνα 2003

Πλούσηρη και εύπορη συλλογή δοκιμών, που εκδόθηκε το 1991, μετά το θάνατο του συγγραφέα, και οδεύει για διαβαστεί από όλους. Πολύ καλή μετάφραση, το βιβλίο αυτό ανοιγεί δρόμους επικοινωνίας αλλά και ευχαριστήσης, με κείμενα που συχνά μας φαίνονται δυσκολά.

Πριν και μετά τον Σωκράτη

F.M. Cornford

εκδ. Hartling-Maria Σιαράκα, Αθήνα 2003

Πολύ ωραία μετάφραση (Σπύρου Στάλιας, Ηλίας Καραβάς) ενός κλασικού πλέον έργου του Cornford, στο οποίο, μέσα από την ιστορία των ιωνών φυσικών φιλοσοφίων, καταδεικνύεται ο ρόλος του Σωκράτη στην ίστορια μιας νέας φιλοσοφίας και ανανέωνται οι σκοπιά του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη ως προς τη σωκρατική φιλοσοφία.

Οικονομικές θεωρίες, αρχές διοίκησης και αρχαία ελληνική σκέψη

Πέτρος Δούκας

εκδ. Κνωσώς, Αθήνα 2003

Ο τίτλος εκφράζει θαυμάσια το πόνημα αυτό, στο οποίο αποκαλύπτεται η εμπορή, η ευστοχία και η διαχρονικότητα του ελληνικού πεντάμυτου. Ο συγγραφέας υποστηρίζει πώς από την εποχή του Αριστοτέλη τίποτα το καινούριο δεν έχει επωθεί, και εύκολα μπορεί κανείς να το διαπιστώσει αρκετά διαβάζει ωστά τα αρχαία κείμενα.

Απόκρυφες ιστορίες

Δημήτρης Κυρτάτας

εκδ. Αγρά, Αθήνα 2003

«Μύδοι και θρύλοι από τον κόσμο των πρώτων χριστιανών» είναι ο υπότιτλος του βιβλίου αυτού, στος σελίδες του οποίου συγκεντώνονται δοκίμια και άθρα δημοσιεύμενα κυρίων στον Τύπο, φανερώνοντας την άξονογραφία γύρω από την αληθεία των παραδόσεων.

Η βυζαντινή αυτοκρατορία από το 1025 έως το 1204

Michael Angold

εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2004

Από τον συγγραφέα εκτίθενται με τρόπο συναρπαστικό τα γεγονότα του 11ου και του 12ου αιώνα, πολύπλοκα ως προς τις αιτίες και

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

τα αποτελέσματα τους. Πρόκειται για «Μια πολιτική ιστορία», όπως αναφέρεται και στον υπότιτλο: για μια μελέτη των αλλαγών στην κρατική διοίκηση και την κοινωνία, με συνακόλουθες σοβαρές αδυναμίες αλλά και μεγάλα οφέλη.

Άγιος Νικόλαος Ορφανός, Τοιχογραφίες

συλλογικό έργο

επιμ.: Χαράλαμπος Μπακιρτζής

εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2003

Δύγλασσο (ελληνικό-αγγλικά) συλλογικό έργο, αποτελεί την πληρέστερη μελέτη αυτής της θαυμάσιας εκκλησίας της Θεσσαλονίκης, χρονολογούμενης των 140 αιώνα. Οι φωτογραφίες του Βασιλί Τσώνη μάς επιπτέρων να χαρούμε σχήματα και χρώματα μοναδικά.

Μονή Βατοπεδίου

Οικοτοκική ανάλυση-Πυρκαϊά-Αναστήλωση-Παλαιείς περιγραφές

Παύλος Μυλωνάς

εκδ. Ακαδημία Αθηνών, Αθήνα 2003

Πρόκειται για μια σημαντική πραγματεία, που για πρώτη φορά εκπονείται από διώρθη αρχεκτόνου. Συντάχθηκε με αφορμή τη μελέτη του συγγραφέα «Πυρκαϊά και αναστήλωση της καμμένης πτέρυγας στην Μονή Βατοπεδίου», η οποία παρουσιάστηκε σε σχετικό με τη Μονή συνέδριο (1996), αλλά δεν κατέστη δυνατό να περιληφθεί στη Πρακτικού του. Εδώ γέρει προστέθει και μια λεπτοποιημένη οικοτοκική μελέτη της Μονής, ενώ στο τεύχος των πινάκων εμπειρήχεται ένα σύνολο ειδαρετικών σχεδίων με ιδιαίτερη ενδιαφέρον για τους ειδικούς. Αξέιται να σημειωθεί η ρητίκελευθή –για την εποχή της πυρκαϊάς, το 1966– πρόσταση του συγγραφέα για επαναχρήση μέρους της Μονής ως υποδειγματικού μουσείου, η οποία και εφαρμόστηκε τελικά. Το εξωτερικό περιβάλλον, ωστόσο, επινήλητη στην αρχική του μορφή, ώστε να σημπληρωθεί η ρυθμολογική ενότητα του μοναστηριακού συγκρότηματος. Τέλος, θα πρέπει, με την ευκαιρία, για επισημανθέται και ο ρόλος του Παύλου Μυλωνά ως μεταφραστή του περιόδου Δούποικορικού της Βασιλείου Γρηγορόβρατης Βάρση (1804 αι.), που αποτελεί πολύτιμη πηγή γνώσεων για τον μεταβυζαντινό ορθοδοξό κόσμο και τα ιερά του. Εδώ, περιλαμβάνονται κάποια μεταφράσεις από τα ρωσικά τμήματα του έργου του μοναχού από το Κιέβο, στα οποία περιγράφεται η Μονή Βατοπεδίου.

Σκιάποδες, Στερνόφθαλμοι, Κυνοκέφαλοι

Χαράλαμπος Χοτζάκογλου

εκδ. Ιερά Μονή Κύκκου & Ερευνητική Μονάδα Αρχαιολογίας Πανεπιστημίου Κύπρου, Λευκωσία 2003

Πρωτότυπη και πλούσια εικονογραφιμένη η μελέτη αυτή, ξεναγεί τον αναγνώστη στον κόσμο τριών αρχαιοελληνικών τεράτων, εξετάζοντας κυρίως την προέλευση και την πρόσθληψή τους στη βυζαντινή τέχνη.

Βυζαντινή λεπτομερής βαφής υμνωδία

Νικόλαος Πετράς

εκδ. Ιων, Αθήνα 2004

Ένας τόμος που μας συνδέει με τη βυζαντινή μουσική, την έντεχνη έκφραση της ελληνικής παράδοσης.

Η παραδοσιακή μας μουσική

Μάρκος Δραγούμης

εκδ. Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών, Αθήνα 2003

Πρόκειται για άρθρα που αφορούν τη βυζαντινή, δημοτική και ρεμπετική λαϊκή μουσική μας, και απευθύνονται στο ευρύ κοινό. Ξάρη στη σημειωτική –που πηγάζει από βαθύτατη γνώση– και τη γλωφυρότητα του λόγου, τα κείμενα διαβάζονται ευχάριστα και με μεγάλο φθέλος.

Βυζάντιο και Βενετία

Donald M. Nicol

εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2004

Οι δημόσιατεκνικές και πολιτισμικές σχέσεις που διατηρούσαν η Βενετία και η Βυζαντινή Αυτοκρατορία στη διάρκεια της χιλιοχρονίας υπαρχής τους, είναι το θέμα της σοβαρής αυτής μελέτης, που συνεπάλευν τον αναγνώστη. Η μετάφραση της Χριστίνας-Αντωνίας Μουτσούπολου συμβάλλει σημαντικά στην ευχάριστη ανάγνωση.

The town of Rhodes: 1306-1356

Anthony Luttrell

εκδ. ΤΑΠ, Ρόδος 2003

Γραμμένο στα αγγλικά, το πόνυμα αυτό του διαπρεπτη πανεπιστημιακού συνοψίζει την ιστορία της πόλης της Ρόδου κατά το πρώτο μισό του 14ου αιώνα, ρίχνοντας φως άκομη και σε δύναστες έως σημερινές πτυχές, καθώς ο συγγραφέας κατέφερε να συλλέγει πολύτιμα στοιχεία κατά τη διάρκεια των πολυετών ερευνών του.

Η Βυζαντινή Μονεμβασία και οι πηγές της ιστορίας της

Χάρις Καλλιγά

εκδ. Εστία, Αθήνα 2003

Χρημαποιώντας πλήθος αυτοκρατορικών, πατριαρχικών και άλλων εγγράφων του 15ου αιώνα –με τα οποία παραχωρώνταν εξαιρετικά προνόμια για τους θεοφόρους, και το εμπόριο στην πόλη της Μονεμβασίας, αλλά και στην περιοχή που είχε στη δικαιοδοσία της-, η Χάρις Καλλιγά πτηχεύει μια επανεκτίμηση της σημασίας της περιοχής στους βυζαντινούς χρόνους. Ο ενδιδόμενος προστάτης των μέχρι τώρα αντιτίθενται για τη ζωή και την ιστορική διάδοση της περιοχής της Μονεμβασίας. Τα κείμενα μετέφραστα σε Μάρτιο.

A.M.

Ο μύθος του Προμηθέα και ο ζωγραφικός διάκοσμος της Ακαδημίας Αθηνών

Χρύσανθος Χρήστου

εκδ. Ακαδημία Αθηνών, Αθήνα 2003

Ολοκληρωμένη μελέτη του μύθου του Προμηθέα αλλά και του ευρωπαϊκού νεοκλασικισμού, στον οποίο εντάσσονται τα κτίρια της Ακαδημίας (όπου και η αποκίνηση του εν λόγω μύθου). Το Πανεπιστήμιο και τη Εθνικής Βιβλιοθήκης. Ένα έργο που επιβάλλεται να αποκτήσει όποιος ενδιδάφεται για την τέχνη.

Ελληνική οικονομική ιστορία, 15ος-19ος αιώνας συλλογικό έργο

Σπύρος Ασδραχάς κ.ά.

εκδ. Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς, Αθήνα 2003

Πολύ σημαντικό διτομό έργο του Σπύρου Ασδραχά με τη συνεργασία των Ν. Καραπιδάκη, Ε. Καταπλήρη-Hering, Ε. Λιάτα, Α. Ματθαίου, Μ. Σινιγκόνη, Τ. Στολαρονίδη, στον οποίο αναλύονται διεθνοδικά οι μηχανισμοί που ρυθμίζουν την οικονομία των κατακτήμανων, από τους Οθωνανούς και Βενετούς, ελληνικών συμμορών. Ο δεύτερος τόμος, σε επιμέλεια Ευτυχίας Δ. Λιάτα, πλαισώνει τον πρώτο με κειμενικά και φωτογραφικά τεκμήρια, αλλά λειτουργεί και αυτόνομα ταξιδεύοντας τον αναγνώστη σ' έναν κόσμο με πολλούς άγνωστους.

Τεχνίτες και τεχνικές βαφής νημάτων.

Από τη Θεσσαλία στην Κεντρική Ευρώπη (18ος - αρχές 19ου αιώνα)

Όλγα Κατσιαράδη-Hering

εκδ. Ηρόδοτος, Αθήνα 2003

Από την 25η Μαρτίου 1754, η αίτηση του Παναγώτη Βαγγελινού προς τις αυστριακές Αρχές, όχι μόνο για τη χορήγηση αδείας εγκατάστασης φάμπτικας ερυθροβαφής (με βάση το ριζάρι) στην Αυ-

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

στρία αλλά και για την απαιτούμενη οικονομική βοήθεια, φύλαγε το μυστικό της ερυθροβαφής, το οποίο έφερε στο φως η ερευνήτρια Όλγα Κατσιαρδή-Hering. Μαζί και πολλά άλλα ιστορικο-κοινωνιολογικά κείμενα αποκαλύπτουν το αληθινό πρόσωπο των ελλήνων συντεχιών της Θεσσαλίας και της δυτικής Μακεδονίας.

Το μουσικό πορτρέτο του Νεοελληνικού Διαφωτισμού

Γιάννης Πλεμέμενος

εκδ. Ψηφίδα (Αρμός), Αθήνα 2003

Καινούριες γνώσεις με πολύ ενδιαφέρον φέρνει το βιβλίο επούτο που ασχετίζεται με τους έλληνες μουσικούς -ζωή, έργα, επηρρόες- της περίοδου του Νεοελληνικού Διαφωτισμού (1730-1830).

Ρήγης Βελεστινλής

Λουκάς Αξελός

εκδ. Στοχαστή, Αθήνα 2003

«Σταθμοί και όρια στη διαμόρφωση της εθνικής και κοινωνικής συνείδησης στην Ελλάδα» είναι ο υπότιτλος της μελέτης αυτής, στην οποία ο συγγραφέας αναλύει την προσωπικότητα του Ρήγη, εντάσσοντά την στο ευρύτερο πλαίσιο της εποχής του.

Τα τεμένη της Θράκης. Εισαγωγή στην αισθητική του Ισλάμ

Μάνος Στεφανίδης

εκδ. Μίλτος, Αθήνα 2003

Με καταπληκτικές φωτογραφίες του Αλέξη Ροδόπουλου και εισαγωγή της Παύλινας Ναούτσης κυκλοφόρησε το ωραιό αυτό -και «σπάνιο» για την ελληνική βιβλιογραφία- βιβλίο των Μάνου Στεφανίδη. Ο γνωστός ιστορικός τεχνής προώρων απέκτη ανάλυση της αισθητικής του Ισλάμ -μέσω από όλες τις σχετικές φιλοσοφίες και θρησκευτικές πτυχές-, με ιδιαίτερη έμφαση στην αρχιτεκτονική. Οι τόποι λατρείας των Μουσουλμάνων στους νομούς της δυτικής Θράκης (Εάνθης, Ροδόπη, Έβρου) ξεδιπλώνονται μπροστά μας με κριτικό πνεύμα.

Νικόλαος Χολέβας

Ελληνόφωνη Καλαβρία

Φωτεινή Καϊμάκη

εκδ. Μίλτος, Αθήνα 2004

Η Φωτεινή Καϊμάκη, με τη φωτογραφική και ποιητική ματιά της, απούπωτε στη χρή του χρόνου στην πολύπλοκη καλαβρέζικη γη, στα μηνύματα, στη γλώσσα, και στα πρόσωπα των γρεκόκανων. Η φωτογραφία καταγράφει και η ποίηση φέρνει μπροστά αυτά που είναι πίσω απ' τη φωτογραφία, ρίχνει φως εκεί που δεν φτάνει της φωτογραφίκης μηχανής. Το βλέμμα απέναντι στα βυζαντινά μνημεία ιδιαίτερη ευαισθητό και στοχαστικό στιγμές παπαδιάμενας κατάνεται στις ακολούθες της Μεγάλης Εβδομάδας Ξεφύγουν από το φωτογραφικό χαρτί και αγιγίζουν το νού και την καρδιά. Το βιβλίο αυτό είναι πολύτιμο φρεγάλε για κάθε Έλληνα που ενδιαφέρεται για τη σημαντική ελληνική παρουσία στην Κάτω Ιταλία.

N.X.

«Επίδαιρος». Το αρχαίο θέατρο, οι παραστάσεις Κώστας Γεωργουσόπουλος, Σάββας Γώγος κ.ά.

εκδ. Μίλτος, Αθήνα 2004

Ο Κώστας Γεωργουσόπουλος, ο Σάββας Γώγος και μια μοάδα θεατρικής μελέτης, εμπνευστήκαν από το αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου και δημιουργήσαν μια καταπληκτική έκδοση, που αναδεικνύει το αρχαίο θέατρο και παρουσιάζει για πρώτη φορά τη θεατρικά σχήματα που έδωσαν παραστάσεις στο χώρο. Με αφορμή τη συμπλήρωση των 50 χρόνων επαναλεπτούργυρης του θέατρου, το μοναδικός καταγραφές και απορρήψεις φωτογραφίες της έκδοσής -που πραγματοποιήθηκε από τις εκδόσεις Μίλτος-, με τη στηρίξη του Πολιτικού Ιδρύματος της Τράπεζας Κύπρου-, ταξιδεύουν τους αναγνώστες στις θεατρικές παραστάσεις μεγάλων θησαυρών, ξεδιπλώνο-

ντας ταυτόχρονα την αρχαιολογική δυναμική και το μοναδικό κάλλος του θεάτρου. Ιδιαίτερα σημειώνουμε τα ενδιαφέροντα κεφαλαία που αναφέρονται στη σκηνογραφία και την ενδύματολογία, καθώς και το χρονικό των παραστάσεων. Συγχάρουμε φανερά τους συγγραφείς για το σπουδαίο επίτευγμα και τον εκδοτικό οίκο για την πολύτιμη έκδοση.

N.X.

Χορός και Θέατρο

Συλλογικό έργο

εκδ. Ερευνώ Αθήνα 2004

«Από τη Ντάνκαν στις νέες χορευτικές ομάδες» είναι ο υπότιτλος που εν λόγω έκδοσης, που έρχεται να καλύψει σημαντικό κένο της ελληνικής βιβλιογραφίας για την πορεία, στην Ελλάδα του 20ού αιώνα, δύο «αδελφών» τεχνών: του χορού και του θεάτρου. Πρόκειται για μια διάδρομη που επηρέαζεται από την παρουσία της Ισιδώρας Ντάνκαν στην Αθήνα, αρχίζει επίσημα με τις Δελφικές Εορτές του Ζεύγους Σικελιανών (1927 και 1930) και πτάνε ώς από τη δραστηριότητα 61 ελλήνων καλλιτεχνών, χορευτών και χορογράφων, καθώς και 40 χορευτικών ομάδων και συγκροτημάτων. Η εικονογράφηση που βιβλίου είναι εξαιρετική, με σπάνιες αισπρούμενες φωτογραφίες που αντλήθηκαν μια προσ μια αρχειακό υλικό. Για τη συγκέντρωση του υλικού εργάστηκαν τουλάχιστον τα πέντε τελευταία χρόνια 80 φωτογραφίες του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, υπό την εποπτεία της καθηγήτριας του Τμήματος Ελένης Φεσσό-Εμμανουήλ, η οποία είχε και την επιστημονική επιμέλεια του τόμου.

A.M.

Τερψιχόρη: επτά κινήσεις

Συλλογικό έργο

εκδ. Dian, Αθήνα 2002

Ένα χρήσιμο βιβλίο καθώς εξετάζει, μέσα από συνοπτικά αλλά κατατοπικά κείμενα επτά συγγραφέων, την τέχνη του χορού στη θεωρητική και πρακτική της διάσταση.

Πάρεργα

Άγγελος Δελβιθορρίας

εκδ. Καστανώτης, Αθήνα 2003

Μπροέρι ο υπότιτλος «άκαρα, ανεπικαίρια, επικαιρικά» της συλλογής αυτής των κειμένων του Άγγελου Δελβιθορρία να ηγεί ωραία κατώ από τον ειρωνικό του τίτλο, ίμως δεν αντιτοπρίνεται στην πραγματικότητα, γιατί το αλητινό ποτέ δεν είναι ανεπικαίριο, ενώ τη σκέψη και η διάθεση του συγγραφέα είναι βαθιά ευλεκτικής και ορθή.

Η κοινωνική γένεση των αισθημάτων

Bernard Verner

εκδ. Αλεξανδρεία, Αθήνα 2001

«Πρωτότοκοι και δευτερότοκοι στην Κάρπαθο» είναι ο υπότιτλος της μελέτης αυτής, που αναλύει και ποτοπεθεῖ στο ιστορικο-οικονομικό της πλαίσιο την ιδιαίτερη κοινωνική μορφή της Κάρπαθου, και ειδικότερα του χωριού Ελμπος. Πολύ καλή η μετάφραση αυτού του δισκούλου κειμένου, από την Ευγενία Τσελέντη.

Ελληνική σημαία (480 π.Χ.-2000 μ.Χ.)

Δημήτρης Αγγελής

εκδ. Προσκήνιο, Αθήνα 2003

Η στοιρία και η σημασία της ελληνικής σημαίας. Μια ολοκληρωμένη μελέτη για την εθνικό μας σύμβολο.

Αγριλία

Ευδοκία Καραγιάννη

εκδ. Πατάκης, Αθήνα 2003

Στο μυθιστόριμο αυτό παρακολουθούμε την προετοιμασία των νεαρών αθλητών για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 416 π.Χ., εν μέσω πολλών δραματικών και απρόσπτων γεγονότων.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Το εβένινο λαούτο

Παναγιώτης Αγαπητός

εκδ. Άγρα, Αθήνα 2003

Ιστορικό «αστυνομικό» μυθιστόρημα που βάζει τον αναγνώστη στην απόμονα του βιζαντινού 9ου αιώνα.

Το θέατρο στην αρχαία Ελλάδα

Εκπαιδευτικός φάκελος

εκδ. ΥΠΕΠΟ-ΥΠΠΟ (Πρόγραμμα ΜΕΛΙΝΑ), Αθήνα 2003

Ένας πλούσιος από πειραιώμενο (τευχίδια με εικονογραφημένα κείμενα, cd-rom, επιπρεπέο παιχνίδι, χαρτοκοπητή) εκπαιδευτικός φάκελος, που παρουσιάζει με τρόπο ζωντανό πτυχές του θεάτρου στην αρχαία Ελλάδα, προκαλώντας σίγουρα το ενδιαφέρον των αναγνωστών, μακρινά και μεγάλων.

Μουσών Δώρα

Εκπαιδευτικός φάκελος

εκδ. ΥΠΠΟ, Αθήνα 2003

Με αφορμή την επιτυχημένη έκθεση «Μουσών Δώρα» που πραγματοποιήθηκε στα καλοκαίρια του 2003 στο Βεραλίνο, στο πλαίσιο της Ελληνικής Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δημιουργήθηκε ένας χρήσιμος φάκελος εκπαιδευτικού περιεχομένου. Τα τέσσερα μικρά τεύχη του, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνει, εστιάζοντας σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες σχετικές με τη μουσική και το χορό στην αρχαιότητα.

Αρχαιότητες, Ελλάδα 1925-1939. Nelly's

λεύκωμα

εκδ. Μέλισσα & Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2003

Περιλαμβάνει 157 ανέκδοτες κυρίως φωτογραφίες αρχαιοτήτων που φιλοτείχησε κατόπιν το πρώτα διάδικτη παραμονής της στην Αθήνα η διεύθυνση αναγνωρισμένη ελληνίδα φωτογράφης Nelly S. Θεμάτα της Η ακρόπολη, το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, ο Δελφοί, η Ολυμπία, η Αίγαια και η Επιδαύρος. Το φωτογραφικό υλικό του λευκώματος παρέχει την διανοτότητα στον αναγνωστή να ακολουθήσει τη διαδρομή της φωτογράφου από τα γενικά πλάνα των αρχαιολογικών χώρων στα επιμέρους μνημεία, μέρη και τις γοητευτικές λεπτομέρειες που αναδικύνουν τα πορτρέτα των αρχαίων αγαλμάτων. Ακριβώς αυτή η προβολή της λεπτομέρειας με βοηθό την έντονη φωτοϊστική, μαζί με τη «σκηνοθεσία» του καδρού και τις προχρυμένες για την επιχώρια τους λόρες λήψεις, είναι μερικά από τα χαρακτηριστικά βάσει των οποίων έγινε και η επιλογή του υλικού από την αρντική που έχει στη διάθεσή του το Μουσείο Μπενάκη. Ωστόσο, η καλλιεργητική αποτύπωση των αρχαίων ευρημάτων από τη Nelly's μαρτυρά τις γεμάτικες αισθητικές καταβολές της καθώς και το εικαστικό πεύκο της τέχνης του Μεσοπολέμου. Είναι χαρακτηριστικό ότι ορισμένες λήψεις της φωτογράφου χρησιμοποιήθηκαν στα τέλη της δεκαετίας του '30 από το Γραφείο Τύπου και Τουρισμού για την τουριστική προβολή της Ελλάδας.

A.M.

Αθήνα 1839-1900. Φωτογραφικές μαρτυρίες

λεύκωμα

εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2003

Ίσως είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για τον σύγχρονο ανθρώπο να ταξιδεύει σε άλλες εποχές μέσα από φωτογραφίες. Αυτό κατορθώνει η έναντι έκδοση που περιλαμβάνει 328 φωτογραφίες της Αθήνας του 19ου αιώνα, επιλεγμένες μεταπά από αναδιάρθρηση σε αρχεία και συλλογές της Ελλάδας και των εξωτερικού. Τα βέματα των εξαιρετικών αυτών φωτογραφιών, που φέρουν τη νοτιότητα της πατιάνας του χρόνου, αντιληφθηκαν από γενικά πλάνα της πόλης, από τη μητρεία της, από σπηλιές της κοινωνίας Ζωής, ακόμη και από πορτραίτα προσώπων της εποχής. Τις φωτογραφίες συνοδεύουν εκτενή σχόλια σχετικά με τα νεοτέρα μητρεία και την πολεοδομία της ελληνικής πρωτεύουσας, αλλά και κέμενα για τα ιστορικά γεγονότα με τα οποία συνδέονται τα απεικονιζόμενα πρόσωπα. Μ' αυτόν τον τρόπο ο αναγνώστης παίρνει βασικές πληροφορίες για την ελληνική ιστορία του δευτέρου μισού του 19ου αιώνα, σε συνδυασμό

πάντα και με την αισθητική εντύπωση που του προκαλούν οι φωτογραφίες. Η έκδοση συμπληρώνεται με τα βιογραφικά των ελλήνων και των ξένων φωτογράφων καθώς και με γλωσσάριο των φωτογραφικών όρων.

A.M.

Ιταλική αρχιτεκτονική στα Δωδεκάνησα, 1912-1949

λεύκωμα

εκδ. Όλκος, Αθήνα 2002

Πολύ ενδιαφέρον δίγλωσσο λεύκωμα (ελληνικά, αγγλικά), με κείμενα του Βασιλί Κολώνα που παρουσιάζουν την ιστορία και το χαρακτήρα της ιταλικής αρχιτεκτονικής, την ένταξή της στις υπόθεση στο χώρο πετριγράφουν θεματικά σι φωτογραφίες του Γ. Γερόλυμπου.

Αθήνα, τότε και τώρα

λεύκωμα

εκδ. Όλκος, Αθήνα 2003

Η πρωτοτυπία του λευκώματος αυτού συνίσταται στο ότι τοποθετεί αντίκρι τις φωτογραφίες του «τότε» και του «ώρα», και μαζίτα τραβήγμενες από την ίδια γνώνια λήψη. Πρόκειται για ένα φωτογραφικό οδιόπιτο στα μνημεία της αρχαιότητας, στις μικρές βιζαντίνες εκκλησίες, στα νεοκλασικά κτίρια, στις λεωφόρους, στις πλατείες της Αθήνας, στις αποτυπωθηκές πριν από έναν αιώνα και φωτογραφήθηκαν έτσι σήμερα, δινόντας έτσι στην διανοτήτα στον αναγνώστη να προχωρήσει στις συγκρίσεις και να επιστρέψει μοισιότες και διαφορές. Το παλιό φωτογραφικό υλικό σταυρολυγήματα κυρίως μέσα από αρχεία και συλλογές, το Μουσείο Μπενάκη, το Εθνικό Ιατρικό Μουσείο, το ΕΠΑ. κ.ά. Στις σύγχρονες λήψεις τα βήματα των παλαιών συναδελφών του ακολουθήσαν ο σύγχρονος φωτογράφος Λαζάρ Λουκάγκη, και την προστάθηκε το συμπληρώμα των φωτογράφων του Μουσείου Μπενάκη Λεωνίδας Κουριανάτης. Ο σχολιασμός των φωτογραφικών θεμάτων έγινε από τη Μάρω Καρδαμίτη-Αδάμη και η επιλογή του φωτογραφικού υλικού από τη Φανή Κωνσταντίνου.

A.M.

Τα γλυπτά της Αθήνας-Υπαίθρια γλυπτική, 1834-2004

λεύκωμα

εκδ. Πατόμας, Αθήνα 2003

Το λευκόμα αυτό της Ζέττας Αντωνοπούλου μάς αθεί να κοιτάξουμε την Αθήνα: την ιστορία της, καλύτερα, την ταυτότητα του κάθε αγάλματος που συναντάμε στους δρόμους και στις πλατείες.

1997-2003, Έξι χρόνια εικόνες της Αθήνας σε κίνηση λεύκωμα

εκδ. Πατόμας, Αθήνα 2003

Εκδούνοντας αρχαιολογικά Χώραν Αθήνας ΑΕ, Αθήνα 2003

Φωτογραφίες του Βασιλί Βρετανού που αποτυπώνουν οκτηνές χαρακτηριστικές μιας πόλης που αλλάζει καθημερινά με ρυθμούς ταξιδίων

Ήπειρος

λεύκωμα

εκδ. Πατόμας & Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2003

Ο Κώστας Μπαλάρας, ένας από σημαντικότερους φωτογράφους της μεταπολεμικής Ελλάδας, γεννήθηκε το 1920 στο ορεινό χωριό Κυψέλη της Αρτάς από γονείς αγρότες, και μήνυτας μέσα από τις φωτογραφίες του τη γη της Ηπείρου. Τριάκοτες από αυτές τις απόρριμμες φωτογραφίες, ταξιδίωσε στο 1945 έως το 1970, παρουσιάζοντας στο εν λόγω λεύκωμα. Τα δέντρα, οι ποταμοί, οι ανθρώποι από τις καθημερινές τους στιγμές αποτελούν στοιχεία της αριθμητικής τους παραδόσης. Ακόμη και χωρίς να γνωρίζεις πάντα την τοποθεσία, μπορείς να την αναγνωρίζεις στις φωτογραφίες διακρίνεις τον πόλεμο, την Αντίσταση και τον Εμπολιό Σπαραγιάδι. Όπως χαρακτηριστικό παραπέμπει στην εισαγωγή του λευκώματος ο διευθύντης του Μουσείου Μπενάκη Αγγελος Δελτήβορρας για τον Κώστα Μπαλάρα, «είναι ένας ιμαντώδης της πίκρας της μεταπολεμικής κοινωνίας που μάχεται για την αξιοπρέπεια».

A.M.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ζάκυνθος 1953-2003

λεύκωμα

εκδ. Περιπλέους & Μουσείου Ζακύνθου, Αθήνα 2003

Το εξαιρετικό αυτό λεύκωμα του γνωστού καθηγητή Διονύση Ζήρβα αναφέρεται στους σεισμούς που κατέστρεψαν τη Ζάκυνθο (μαζί με την Κεφαλονία και την Ιθάκη) το Αύγουστο του 1953. Πρόκειται για μια επιτελική έκδοση, με αφορμή τη συμπλήρωση 50 χρόνων από την καταστροφή. Με τη βοήθεια των φωτογραφών -οι περισσότερες από τις οποίες είναι ανεκδότες- δύο γνωστών φωτογράφων, του Περικλή Παπαχτήδηκα και του Δημήτρη Χαρισιάδη, ο συγγραφέας συνθέτει ένα είδος «φωτογραφικού χρονικού», από τις πρώτες σχεδιγές στήμενές του σεισμού και της πυρκαϊάς που ακολούθησε μέχρι τη στήμη της τελείως «άρσεων των ερείπων», που, δύο χρόνια αργότερα, σήμαναν την αντιδόμηση της νέας πόλης. Παράλληλα προς τις φωτογραφίες των ερείπων παρατίθενται, στο βαθμό που αυτό είναι δυνατό, αντιτοιχές προσθιαμένες εικόνες, ώστε από τη σύγκριση να προκύπτει το μέγεθος της καταστροφής. Στα τρία σύντομα εισαγωγικά κεφάλαια του βιβλίου διοντούν πληροφορίες για την ίσωρη και την εξέλιξη της ιστορικής πόλης της Ζάκυνθου, για τους σεισμούς που μοινώνες βασανίζουν το νησί, και φυσικά για τους σεισμούς του 1953. Βιβλιό αποτάγματα της μεγάλης γνώσης του ζακυνθίνου συγγραφέα, αποτελεί μέρα στις σειδίδες του τη μεγάλη του αγάπη για τη γενέθλια γη.

του 7ου Ετήσιου Συνεδρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης Αρχαιολόγων (ΕΑΑ). Θέματα με εξαιρετικό ενδιαφέρον τόσο για τους αιγαπούτολούς σύντομο και για τους επιστήμονες που έχουν ιδιαίτερα ασχοληθεί με την αρχαιολογία της Ευρώπης, παρατίθενται στις σελίδες του τόμου αυτού.

Ad Astra per Aspera et per Ludum: European Archaeoastronomy and the Orientation of Monuments in the Mediterranean Basin

πρακτικά συνεδρίας

επιμ. Amanda-Alice Maravelia

BAR International Series 1154, 2003

Πολύ ενδιαφέρουσες και πρωτότυπες οι μελέτες που περιλαμβάνονται στον τόμο αυτόν, με θέματα που συνδέονται στοχεία αστρονομίας και αρχαιολογίας-ιστορίας, επανάστατα συνασπιστικά σε τρεις περιοχές: Αρχαία Αιγαίνης, Ευρώπη, Κεντρική Αμερική.

Ιερός Ναός Αγ. Αναργύρων Αρναίας

επιμ. Αρχιμ. Χρυσόστομος Μαΐδουνης

επδ. Ιερός Ναός Αγ. Αναργύρων Αρναίας, Αρναία 2002

Ένα αινιέρωμα στα εικόνα χρόνια από την ίδρυση της ενορίας Αρναίας, με αναφορές στο Συναξάρι, την ιστορία, την τέχνη και τη ζωή της ενορίας, αλλά και πλούσια εικονογράφηση.

Ελληνικές αφίσες

λεύκωμα

εκδ. Κέδρος, Αθήνα 2003

Καλαίσθητη και επιλογούμενη η δεύτερη αυτή έκδοση (α' έκδοση: 1984), μας ταξιδεύει στο χρόνο και τα γεγονότα μέστι από τις -χωρίσμενες κατά θέματα- αφίσες ενός πολιτάρα 200ών αιώνων. Καθώς η διάδοση τους, με μέσων προβολής προϊόντων, ίδεων και γεγονότων υπότελε πλάτη, και σήμερα δεν μπορεί πάρα ποτέ να θεωρούνται εικαστικά τυπούμενά και εκφραστές του στημάτου καθώς εποχής, η συλλογή που την παρουσιάζει έκδοση είναι εξαιρετικά ενδιαφέρουσα. Η επιμέλεια ανήκει στον Σύντροφο Καραχρήστο.

N.X.

Πειρατές και κουρσάροι

πρακτικά συνεδρίου

επιμ. Χάρος Καλλιγά, Αλέξης Μάλλιαρης

εκδ. Εστία, Αθήνα 2003

Προϊόν του 1^{ου} Συμποσίου Ιστορίας και Τέχνης (Μονεμβασία, Ιούλιος 1997), ο τόμος αυτός πραγματεύεται το φαινόμενο της πειρατείας στα μεσαιωνικά και τα νεότερα χρόνια.

Το Γαλαξείδι, από την αρχαιότητα έως σήμερα

πρακτικά συνεδρίου

επιμ. Παύλος Θεοφίλης, Ροδούλα Σταθάκη-Κούμαρη

εκδ. Δήμος Γαλαξείου, Αθήνα 2003

Πολλά μεγάλα ονόματα συγκεντρώθηκαν στο ομότιτλο 1ο Επιστημονικό Συνέδριο (Γαλαξείδι, 29-30 Σεπτεμβρίου 2000), απόρροια του οποίου είναι επούτος ο συλλογικός τόμος. Σε αυτόν διαδιστούν για τις «μετατικνήσεις» των πολιτών του Γαλαξείου κατά την αρχαιότητα (Ερήνη Μπαζαπούλου, Πάνος Βαλαζάνης), για τα αρχαία ευρήματα της περιοχής (Ελένη Ζήμη, Αθανάσιος Σίδερης), για την εκπαιδεύση στο Γαλαξείδι από τα παλαιότερα χρόνια σήμερα (Αναστάσιος Σκιαδάς), αλλά και για τα φημισμένα ακρόπορα του Ναυπίου Μουσείου Γαλαξείου (Κατερίνα Κορρέ-Ζωγράφου).

Archéologia

περιοδική έκδοση

τεύχος 406 (Δεκέμβριος 2003)

Στο τεύχος αυτό διδούνεται μια πολύ ενδιαφέρουσα παρουσίαση της Nathalie Gallois για την έκθεση του Μουσείου του Λουύρου με θέμα «Παρίσι: μύθος και αρχαιολογία, Τανάργα», ενώ ενδιαφέρον παρουσιάζει και το άρθρο του Philippe Marinval για τα κουκουβιτάρδη (κολκωνύθια) στην αρχαιότητα, που έχουν αναγνωριστεί χάρη στην παλαιοβιοτανική μελέτη των σπόρων που βρίσκονται στις ανασκαφές.

Ο Μέντωρ

περιοδική έκδοση

τεύχος 68 (Οκτώβριος 2003)

«Οι ελληνικές αρχαιότητες: κειμήλια ή εμπόρευμα;» και «Αφήστε την αγορά να προστατεύει την τέχνη» είναι οι τίτλοι άρθρων -του Β. Πετράκου και του Α. Εμπειρίης αντιτοιχώς- τα οποία έχουν ενταχθεί στην υλή πάντα του χρονογραφικού και ιστοριοδικού δελτίου της Εθνικής Αρχαιολογικής Εταιρείας.

Ενημερωτικές ειδήσεις

από την αναστήλωση των μνημείων της Ακρόπολης

περιοδική έκδοση

τεύχος 3 (Ιούλιος 2003)

Αναφορές στο έργο της Υπηρεσίας Συντήρησης Μνημείων Ακρόπολης κατά το 2002 αλλά και στις Διεθνές Συναντήσεις για την Αποκάταση των Μνημείων Ακρόπολεων που έχουν έως σήμερα πραγματοποιηθεί, περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, στη θεματολογία της ενημερωτικής ομάδας της Εθνικής Αρχαιολογικής Εταιρείας.

Σύναξη

περιοδική έκδοση

τεύχη 87 & 88 (Ιούλιος-Σεπτέμβριος & Οκτώβριος-Δεκέμβριος 2003)

«Διαδρόμος σε ανοιχτές συζητήσεις» -με αντικείμενο διάφορα ζητήματα έρευνας και συζήτησης στον θεολογικό χώρο- και «Εκκλησία ή αποτίμωση» είναι οι τίτλοι των τευχών 87 και 88 αντιτοιχώς του περιοδικού Σύναξη.

Τα «Αρχαιολογικά» επιμελεῖται η Κατερίνα Τσεκούρα